

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Затверджено
рішенням Рахункової
палати від 11.08.2015
№1-4

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання коштів
державного бюджету, виділених Державному комітету
телебачення і радіомовлення України на виробництво та
трансляцію телерадіопрограм для державних потреб,
функціонування україномовної версії міжнародного каналу
"EuroNews"**

Київ - 2015

З М І С Т

	<i>стор.</i>
Преамбула	3
Вступ	5
1. Стан реагування на результати попереднього контрольного заходу, проведеного Рахунковою палатою	5
2. Аналіз нормативно-правових актів, що регулюють правові, організаційні і фінансові засади діяльності у сфері виробництва і трансляції телерадіопрограм та стан їх дотримання	6
3. Виконання Держкомтелерадіо функцій в частині забезпечення інформаційної безпеки України	10
4. Аналіз сучасного стану розвитку телебачення і радіомовлення в Україні	12
5. Аудит ефективності використання коштів державного бюджету на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews"	15
5.1 Порядок планування бюджетних коштів на виробництво і трансляцію телерадіопрограм	15
5.2 Ефективність використання коштів державного бюджету на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб	19
5.3 Аналіз видатків, що виділялися Держкомтелерадіо на утримання Донецької і Луганської ОДТРК	24
6. Порядок формування, розміщення та стан виконання замовлення Держкомтелерадіо на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб у 2014-I півріччі 2015 року	28
7. Аналіз виконання зобов'язань, що впливають з членства України в Європейській мовній спілці, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews" та оплаті Японського кредиту	33
8. Виконання Держкомтелерадіо функцій зі створення Суспільного телебачення і радіомовлення України	38
Висновки	41
Пропозиції	43

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: Конституція України (ст. 98), Закон України "Про Рахункову палату" (ст. 6, 7, 16); Бюджетний кодекс України (стаття 110); План роботи Колегії Рахункової палати на II півріччя 2015 року.

Мета аудиту: дати оцінку ефективності та законності використання і управління коштами державного бюджету, виділених Державному комітету телебачення і радіомовлення України на виробництво та трансляцію телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews"; розпорядчим діям головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері телебачення і радіомовлення; виконання поставлених завдань щодо розвитку відповідної сфери та показників, визначених паспортом бюджетної програми.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету, виділені Державному комітету телебачення і радіомовлення України у 2014 - I півріччі 2015 року за бюджетною програмою "Виробництво та трансляція телерадіопрограм для державних потреб, збирання, обробка та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, створення та функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews" (КПКВК 1701080) в частині виробництва та трансляції телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews" загалом на суму 1239,5 млн. грн.; нормативно-правові акти, що регулюють відповідну сферу діяльності, розпорядчі, планові, фінансові, бухгалтерські, звітні та статистичні документи об'єктів аудиту; інша облікова та аналітична інформація про результати діяльності об'єктів контролю.

Об'єкти аудиту: Державний комітет телебачення і радіомовлення України (далі – Держкомтелерадіо, Комітет); Національна телекомпанія України (далі - НТКУ), Національна радіокомпанія України (далі - НРКУ), Вінницька, Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Львівська, Полтавська, Сумська, Харківська, Херсонська обласні державні телерадіокомпанії (далі – ОДТРК).

Термін проведення аудиту: з 02 квітня по 09 липня 2015 року.

Критерії, які використовувалися під час проведення аудиту:

щодо оцінки законності використання і управління коштами державного бюджету: відповідність вимогам чинного законодавства України розпорядчих документів і рішень Держкомтелерадіо та телерадіокомпаній, що належать до сфери його управління;

щодо оцінки ефективності використання коштів державного бюджету: ефективність існуючої системи виробництва та трансляції телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews"; виконання ОДТРК обсягів теле- і радіомовлення, виконання паспорту бюджетної програми щодо виробництва та трансляції телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews"; ефективність внутрішнього контролю Держкомтелерадіо;

щодо результативності – досягнення запланованих результатів за рахунок виділених коштів державного бюджету; дотримання ліцензійних умов, програмної концепції мовлення щодо обсягу власного мовлення та виконання тематичних планів за жанровим спрямуванням телерадіопрограм.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2014 рік та I півріччя 2015 року, з окремих питань статистичні та звітні дані за більш тривалий період;

кількісні: обсяг коштів державного бюджету, виділених Держкомтелерадіо на виробництво та трансляцію телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews".

географічні: міста Вінниця, Дніпропетровськ, Житомир, Київ, Львів, Ужгород, Херсон, Полтава, Суми та Харків.

Методи збирання даних: аналіз законодавчих та інших нормативно-правових актів, які регулюють діяльність у сфері виробництва та трансляції телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews"; вибіркова перевірка та аналіз первинних бухгалтерських та інших документів щодо діяльності об'єктів аудиту; аналіз розпорядчих документів та статистичних даних, необхідних для оцінки ефективності управлінських рішень об'єктів аудиту; перевірки телерадіокомпаній, направлення запитів з питань, що досліджувалися в ході аудиту та аналіз отриманої інформації.

Аудит проведено відповідно до затвердженої Програми. За результатами аудиту на об'єктах контролю складено дванадцять актів.

ВСТУП

Статтею 4 Закону України "Про телебачення і радіомовлення" визначені основні принципи державної політики у сфері телебачення і радіомовлення, до яких, зокрема, належить створення державою умов для забезпечення засобами телерадіомовлення культурних та інформаційних потреб громадян України, а також потреб етнічних українців, які проживають за межами України. Держава гарантує реалізацію прав на інформацію, на вільне і відкрите обговорення суспільно важливих проблем із застосуванням телебачення і радіомовлення.

З 10.04.2015 згідно із статтею 11 Закону України "Про телебачення і радіомовлення" **структуру національного телебачення і радіомовлення України становлять:** комунальні телерадіоорганізації, публічне акціонерне товариство "Національна суспільна телерадіокомпанія України" (далі – ПАТ "НСТУ"), ДТРК "Всесвітня служба "Українське телебачення і радіомовлення", ДП "Парламентський телеканал "Рада", приватні (незалежно від способу розповсюдження програм), громадські та інші телерадіоорганізації, засновані відповідно до вимог законодавства.

Розробка і запровадження системи суспільного мовлення в Україні є частиною порядку денного щодо імплементації Угоди про Асоціацію України з ЄС. Початок діяльності суспільного мовлення є також зобов'язанням чинної української влади за Коаліційною угодою. Крім того, сприяння створенню системи Суспільного телебачення і радіомовлення, відповідно до Плану діяльності Держкомтелерадіо на 2014-2016 роки¹, віднесено до основних завдань Комітету у сфері телебачення і радіомовлення. Проте, за відсутності бюджетних призначень, що є наслідком неврахування протягом тривалого часу Мінфіном поданої Держкомтелерадіо потреби в частині виконання фінансових зобов'язань НТКУ перед Європейською мовною спілкою в сумі понад 57 млн. грн., з виробництва і трансляції україномовної версії телеканалу "EuroNews" - 250,0 млн. грн. та інших зобов'язань, виникла не облікована кредиторська заборгованість загалом на суму 330,0 млн. гривень. **Всі ці обставини створюють ризики і можуть призвести до банкрутства новоствореної ПАТ "НСТУ", у разі її утворення шляхом реорганізації НТКУ, як правонаступника усіх прав і обов'язків НТКУ.** Отже, вибрана тема аудиту є актуальною і своєчасною.

1. СТАН РЕАГУВАННЯ НА РЕЗУЛЬТАТИ ПОПЕРЕДНЬОГО КОНТРОЛЬНОГО ЗАХОДУ, ПРОВЕДЕНОГО РАХУНКОВОЮ ПАЛАТОЮ

У 2009 році Рахунковою палатою проводився аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Держкомтелерадіо на виробництво та розповсюдження телерадіопрограм для державних потреб. Крім того, у 2011 році проведено перевірки ефективності використання НТКУ

¹ затвердженого наказом Держкомтелерадіо від 20.12.2013 № 261

та НРКУ коштів державного бюджету, виділених на функціонування і виконання статутних завдань.

Висновки Колегії Рахункової палати, складені за результатами вказаного аудиту та перевірки з пропозиціями щодо усунення виявлених порушень та недоліків, направлені Держкомтелерадіо, як головному розпоряднику бюджетних коштів. **Однак, Держкомтелерадіо** (у 2009-2014 роках: в.о. Голови Наливайко О.І. – з 14.09.2009 по 17.03.2010; в.о. Голови Курдінович О.В. – з 18.03.2010 по 13.04.2010; Голова - Плаксюк Ю.О. – з 14.04.2010 по 16.06.2011; Голова Курдінович О.В. – 17.06.2011 по 15.03.2014; Голова О.І.Наливайко – з 17.03.2014 по теперішній час) **пропозиції Рахункової палати, які стосувалися необхідності вирішення проблем системного характеру, у повному обсязі, не виконано.**

Зокрема, незважаючи на неодноразові зауваження Рахункової палати близько 10 років організаційно-правовий статус державних телерадіоорганізацій (далі – ДТРО) не приведено у відповідність до вимог статті 13 Закону України "Про телебачення і радіомовлення", згідно з якою **ДТРО є державними підприємствами.** Фактично телерадіоорганізації залишаються бюджетними організаціями і утримуються за рахунок коштів державного бюджету. Питання щодо зміни статусу ДТРО Держкомтелерадіо у 2009-2014 роках не піднімалося. Форму державного контракту на виконання державного замовлення з виробництва і розповсюдження теле- та радіопрограм, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2004 № 918, протягом п'яти років (з 2009 року по 10.04.2014, до відміни Закону України "Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб") не було приведено у відповідність з вимогами чинного законодавства. Форму щоквартальної звітності про виконання ДТРК замовлення Держкомтелерадіо з виробництва і трансляції телерадіопрограм станом на 09.07.2015 не розроблено, і відповідно наказом не затверджено. Дієвого контролю за дотриманням нормативно-правових та законодавчих актів України при плануванні та використанні коштів державного бюджету у галузі телебачення і радіомовлення не запроваджено. Продовжується практика затвердження видатків на виробництво і трансляцію телерадіопрограм за відсутності обґрунтованих детальних розрахунків.

2. АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ПРАВОВІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ І ФІНАНСОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ВИРОБНИЦТВА І ТРАНСЛЯЦІЇ ТЕЛERAДІОПРОГРАМ ТА СТАН ЇХ ДОТРИМАННЯ

Відносини, що виникають у сфері телевізійного та радіомовлення на території України, правові, економічні, соціальні, організаційні умови їх функціонування визначаються Законом України від 21.12.1993 № 3759 "Про телебачення і радіомовлення" (далі – Закон 3759).

Порядок державного управління та регулювання у сфері телерадіомовлення визначено статтею 7 Закону 3759.

Відповідно до вказаної статті, **Верховна Рада України визначає державну політику щодо телебачення і радіомовлення**, законодавчі основи її реалізації, гарантії соціального і правового захисту працівників цієї сфери.

Кабінет Міністрів України забезпечує проведення державної політики щодо телебачення і радіомовлення, **координує діяльність** міністерств та інших центральних органів державної виконавчої влади у цій сфері. Забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері телебачення і радіомовлення покладається на центральний орган виконавчої влади.

Указом Президента України від 07.05.2011 № 559 затверджено Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України (далі – Положення 559), відповідно до пункту 1 якого, **Держкомтелерадіо визначено центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України. До його основних завдань віднесено**, зокрема, формування та реалізація державної політики у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сферах, поліграфії (п. 3 Положення 559).

Проте, з 02.03.2014 набули чинності зміни до Конституції України (Закон України від 21.02.2014 № 742), згідно з якими, зокрема, Кабінету Міністрів України повернуто повноваження щодо утворення, реорганізації та ліквідації відповідно до закону міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Одночасно, з цієї дати, набули чинності зміни, зокрема, до статті 3 Закону України "Про центральні органи виконавчої влади"², згідно з якими до повноважень Кабінету Міністрів України віднесено затвердження положення про міністерства, інші центральні органи виконавчої влади.

Отже, з **02.03.2014 затверджене Указом Президента України від 07.05.2011 № 559 Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України, не відповідає вимогам статті 3 Закону України "Про центральні органи виконавчої влади"**.

З 21.08.2014 набрало чинності Положення про Державний комітет телебачення і радіомовлення України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 13.08.2014 № 341 (далі – Положення 341).

Згідно із пунктом 1 Положення 341 Держкомтелерадіо є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України та головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері телебачення і радіомовлення, інформаційній та видавничій сфері.

Згідно із пунктом 4 Положення 341 Держкомтелерадіо відповідно до покладених на нього завдань, зокрема: розробляє заходи щодо запобігання внутрішньому і зовнішньому інформаційному впливу, який загрожує

² Стаття 3, із урахуванням змін, внесених згідно із Законом України від 27.02.2014 № 795, до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», та чинних з 02.03.2014.

інформаційній безпеці держави, суспільства, особи (пп.3); бере участь у формуванні єдиного інформаційного простору, сприянні розвитку інформаційного суспільства (пп.4); виконує разом з іншими державними органами завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки (пп.5); є замовником на виробництво і розповсюдження теле- та радіопрограм та інше.

Проте, Держкомтелерадіо функції головного органу у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері телебачення і радіомовлення у повному обсязі не виконує. Зокрема, згідно із статтею 14 Закону 3759, що діяла до 10.04.2015, НТКУ і НРКУ є державними підприємствами. Проте, НТКУ за статутом, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2002 № 764, яка втратила чинність з 20.12.2014³ є державною телеорганізацією, а НРКУ за статутом, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22.09.2004 № 1235, яка також втратила чинність з 10.12.2014 є державною радіоорганізацією. При цьому, дію вказаних постанов Кабінету Міністрів України щодо затвердження статутів НТКУ та НРКУ було відновлено постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 256, яка набрала чинності з **15.05.2015**. Тобто, з 10.12.2014 до 15.05.2015, або **понад 5 місяців діяльність НТКУ та НРКУ була не врегульована, оскільки вони діяли за відсутності затверджених в установленому порядку Статутів.**

Частиною 4 статті 14 Закону 3759, що діяла до 10.04.2015 також передбачено, що статuti НТКУ та НРКУ затверджуються законом України. Проте, з часу набрання чинності вказаної редакції Закону 3759 (01.03.2006 до 10.04.2015), або **понад 9 років, статuti НТКУ та НРКУ законами України так і не були затвержені.**

Відповідно до частини 5 статті 13 Закону 3759, **фінансування ДТРО за рахунок коштів Державного бюджету України здійснюється тільки через державне замовлення у порядку та формах, визначених законодавством України.**

Джерелами фінансування ТРО, згідно із частиною першою статтею 19 Закону 3759, **є бюджетні асигнування на виконання державного замовлення**, абонентна плата, кошти, отримані від виробництва і трансляції реклами, створення телерадіопрограм на замовлення, іншої передбаченої законодавством і статутними документами комерційної діяльності, кредити, інвестиції, внески засновників, спонсорів, благодійних організацій. Трансляція сесій Верховної Ради України, Верховної Ради Автономної Республіки Крим **проводиться відповідно до державного замовлення** та на основі договору (ч. третя статті 49 Закону 3759).

Забороняється будь-яке пряме бюджетне утримання телерадіоорганізацій органами державної влади. Допускається оплата за рахунок бюджетних коштів інформаційних послуг, наданих телерадіоорганізаціями органам влади та управління згідно із

³ Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 693.

законодавством України (частина друга статті 19 Закону 3759). Проте, відповідно до пункту 4 статуту НРКУ, радіокомпанія як державна радіоорганізація неприбуткового мовлення провадить некомерційну господарську діяльність і утримується за рахунок державного бюджету.

Отже, норми Закону 3759 в частині фінансування ТРО (у тому числі трансляції сесій)⁴ за механізмом державного замовлення з 20.04.2014 не узгоджуються з чинним законодавством, враховуючи, що з цієї дати Законом України від 10.04.2014 № 1197 "Про здійснення державних закупівель" (далі – Закон 1197) визнано таким, що втратив чинність Закон України від 22.12.1995 № 493 "Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб" (далі – Закон № 493).

Крім того, відповідно до Закону 1197, термін "державне замовлення" застосовується лише в контексті здійснення процедур закупівлі послуг з підготовки фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів (післядипломна освіта).

В порушення вимог пункту 6 розділу XI "Прикінцеві положення" Закону 1197 Кабінетом Міністрів України понад рік, і станом на дату проведення аудиту, не приведено у відповідність до вимог цього Закону власні нормативно-правові акти, зокрема: Порядок формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.02.1996 № 266 (далі – Порядок 266); Положення про державне замовлення на виробництво і розповсюдження теле- та радіопрограм, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2004 № 918 (далі – Положення 918); норми пункту 4 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для трансляції телерадіопрограм, вироблених для державних потреб, збирання, оброблення та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, створення та функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2012 № 539 (далі – Порядок 539), в частині використання бюджетних коштів в межах державного замовлення. Вказані нормативно-правові акти на сьогодні чинні, і продовжують використовуватися у роботі Держкомтелерадіо⁵.

Таким чином, враховуючи втрату чинності з 20.04.2014 Закону України "Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб", фактично з цієї дати унеможливлена реалізація вимог частини п'ятої статті 13, частини першої статті 19, частини третьої статті

⁴ Частина третя ст. 49 Закону 3759

⁵ Держкомтелерадіо підготовлений законопроект щодо внесення змін, зокрема, і до статей 13, 19 та 49 Закону 3759, який 25.06.2015 зареєстровано у Верховній Раді України (реєстр. № 2169а). За поясненням Держкомтелерадіо, після прийняття Закону у запропонованій редакції Держкомтелерадіо забезпечить підготовку проекту урядового рішення про визнання такою, що втратила чинність постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2004 № 918.

49 Закону 3759, Порядку 266, Положення 918, пункту 4 Порядку 539, в частині використання бюджетних коштів в межах державного замовлення. Крім того, на 2014 -2015 роки відсутні рішення Кабінету Міністрів України щодо обсягів державного замовлення на надання інформаційних послуг для державних потреб.

Стаття 19 Закону 3759 передбачає, що джерелами фінансування ТРО є також абонементна плата, кошти, отримані від виробництва і трансляції реклами, створення телерадіопрограм на замовлення, іншої передбаченої законодавством та статутними документами комерційної діяльності, кредити, інвестиції, внески засновників, спонсорів, благодійних організацій.

Водночас, пунктом 11 статті 87 Бюджетного кодексу України встановлено, що до видатків, які здійснюються з Державного бюджету України, належать видатки на програми підтримки національних і державних телерадіокомпаній, суспільного телебачення і радіомовлення, преси, книговидання, державних інформаційних агентств⁶.

Тобто на сьогодні, бюджетним законодавством утримання телерадіокомпаній, не передбачено. При цьому, протягом останніх 15 років державна програма підтримки телерадіокомпаній відсутня. У відповідності із Положенням 918, утримання телерадіокомпаній здійснюється через державне замовлення, в межах видатків, які щорічно затверджуються у Законах про Державний бюджет України.

Таким чином, законодавство України, на сьогодні, не у повному обсязі урегульовує діяльність у сфері телебачення і радіомовлення . За відсутності належної уваги з боку Кабінету Міністрів України понад рік власні нормативно-правові акти (Порядок 266, Положення 918, Порядок 539) в частині використання бюджетних коштів в межах державного замовлення не приведено у відповідність до вимог Закону 1197. Понад 15 років державна програма підтримки телерадіокомпаній не розроблена. Як наслідок, за відсутності державного замовлення Держкомтелерадіо у 2014-І півріччі 2015 року на вказану мету за укладеними контрактами на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб спрямовано 1,2 млрд. гривень. Через неналежну діяльність Держкомтелерадіо не виконано вимоги законодавства щодо зміни організаційно-правового статусу ДТРК, понад 9 років, статuti НТКУ та НРКУ законами України так і не були затверджені.

3. ВИКОНАННЯ ДЕРЖКОМТЕЛЕРАДІО ФУНКЦІЙ В ЧАСТИНІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Указом Президента України від 08.07.2009 № 514, який втратив чинність згідно з Указом Президента України від 06.06.2014 № 504, затверджено Доктрину

⁶ Пунктом 11 статті 87 Бюджетного кодексу України у редакції від 14.10.2014 встановлено, що до видатків, які здійснюються з Державного бюджету України, належать видатки на державні програми підтримки телебачення і радіомовлення, преси, книговидання, інформаційних агентств.

інформаційної безпеки України (далі – Доктрина 514), основною метою реалізації положень якої є: створення в Україні розвиненого національного інформаційного простору і захист її інформаційного суверенітету.

Діяльність органів виконавчої влади у сфері забезпечення інформаційної безпеки України, відповідно до ч.4 Доктрини 514, має бути зосереджена на конструктивному поєднанні діяльності держави, громадянського суспільства і людини за трьома головними напрямками: інформаційно-психологічному, технологічному розвитку та захисту інформації.

Відповідно до пп.5 п.4 Положення 341, Держкомтелерадіо відповідно до покладених на нього завдань, виконує разом з іншими органами завдання щодо забезпечення інформаційної безпеки.

Підпунктом 9 пункту 1 Рекомендацій парламентських слухань на тему: "Про стан та перспективи розвитку Воєнної організації та сектору безпеки України", схвалених постановою Верховної Ради України від 05.07.2012 № 5086, було передбачено забезпечити вирішення питання щодо вдосконалення Доктрини інформаційної безпеки України, оновлення складу Міжвідомчої комісії з питань інформаційної політики та інформаційної безпеки при Раді національної безпеки і оборони України та розроблення засад забезпечення кібербезпеки держави. **Проте, протягом 2012-2014 років рекомендації Верховної Ради України залишилися не реалізованими, у зв'язку із визнанням таким, що втратив чинність Указ Президента України від 08.07.2009 № 514 згідно з Указом Президента України від 06.06.2014 № 504.**

За інформацією Держкомтелерадіо, нині з боку Російської Федерації ведеться цілеспрямована інформаційна операція проти України. Зокрема, з метою маніпулювання суспільною свідомістю в Україні та за її межами через російські засоби масової інформації поширюється недостовірна, неповна та упереджена інформація про Україну. Ключовими завданнями такої інформаційної операції є деморалізація населення України, особового складу Збройних Сил України, а також спонукання їх до державної зради й переходу на бік супротивної сторони, формування у громадян України та Росії викривленого бачення подій, що відбуваються, а не їх дійсних причин та наслідків.

З метою протидії зазначеному, Держкомтелерадіо на виконання підпункту 2 пункту 1 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28.04.2014 "Про заходи щодо вдосконалення формування та реалізації державної політики у сфері інформаційної безпеки України", уведеного в дію Указом Президента України від 01.05.2014 № 449, підготовлено проект Указу Президента України "Про Доктрину інформаційної безпеки України", метою якого є забезпечення інформаційної безпеки України шляхом створення в Україні розвиненого національного інформаційного простору і захист її інформаційного суверенітету.

Водночас Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, схваленою постановою Верховної Ради України від 11.12.2014 № 26, **протягом 2015 року передбачено розроблення та реалізацію Концепції інформаційної безпеки**

України, розробку якої доручено Міністерству інформаційної політики України⁷ (далі – МІП) у термін до 30.07.2015⁸.

Підготовлені Держкомтелерадіо проекти Стратегії розвитку інформаційного простору України на період до 2020 року та Доктрини інформаційної безпеки запропоновано врахувати під час підготовки Концепції інформаційної безпеки та з питань розвитку інформаційного простору України.

У зв'язку з цим, Держкомтелерадіо листом від 24.03.2015 за № 1219/8/11 звернувся до Уряду з проханням підтримати пропозицію щодо визначення МІП відповідальним виконавцем вказаних завдань. Проте, незважаючи на доручення Віце-прем'єр-міністра України – Міністра культури України Кириленка В.А. від 25.05.2015 № 16575/88/1-14 та листи Держкомтелерадіо від 08.05.2015 № 2065/8/11, від 05.06.2015 № 2451/8/11 та від 03.07.2015 № 2862/8/11, МІП станом на 09.07.2015 не висловило своєї позиції щодо забезпечення виконання завдань, визначених абзацом четвертим підпункту 1, абзацом другим підпункту 2 пункту 1 рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28.04.2014.

Отже, зволікання МІП у розробці пропозицій до Концепції інформаційної безпеки призводить до створення ризиків щодо забезпечення виконання основних напрямів державної політики з питань національної безпеки в інформаційній сфері, визначених статтею 8 Закону України від 19.06.2003 № 964 "Про основи національної безпеки України", до яких, зокрема, віднесено, забезпечення інформаційного суверенітету України; наповнення внутрішнього та світового інформаційного простору достовірною інформацією про Україну; вжиття комплексних заходів щодо захисту національного інформаційного простору та протидії монополізації інформаційної сфери України.

4. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

За даними Національної ради з питань телебачення і радіомовлення України (далі – Нацрада), станом на 01.01.2015 до **Державного реєстру телерадіоорганізацій України внесено 1610 ТРК, серед яких 32 державних ТРК.** У 2015 році функціонує 30 ДТРК, які утримуються за рахунок державного

⁷ Постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 2 "Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України" утворено Міністерство інформаційної політики України» та затверджено відповідне Положення (далі – Положення 2). Відповідно до ч.1 Положення 2, **МІП є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення інформаційного суверенітету України, зокрема з питань поширення суспільно важливої інформації в Україні та за її межами, а також забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.**

⁸ Відповідно до пункту 4 плану з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку "Україна—2020", затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 213, МІП до 30.07.2015 має розробити та подати Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо концепції інформаційної безпеки.

бюджету, а саме: НТКУ, НРКУ, ДТРК «Всесвітня служба «УТР», ДТРК «Культура» та 26 обласних (регіональних) ДТРК.

Найбільший відсоток охоплення населення аналоговим телесигналом, згідно з даними державної статистичної звітності (форма № 52.1 – зв'язок) **за 2014 рік**, забезпечують: НТКУ – 88,3 відс., Полтавська ОДТРК – 77,7 відс., Одеська – 76,4 відс., Чернівецька – 76,2 відс., Запорізька – 75,1 відс., Миколаївська – 74,4 відс. та Харківська ОДТРК – 74,3 відсотка. Водночас, Закарпатська та Сумська ОДТРК надає телевізійні послуги відповідно 7,3 відс. та 8,4 відс. населення вказаних областей.

Охоплення населення Першою програмою Українського радіо в УКХ діапазоні становить 83,5 відс., другою програмою "Промінь" - 30,7 відс.; третьою програмою "Культура" – 23,3 відсотка. При цьому, незначним є відсоток охоплення населення програмами Українського радіо в **FM діапазоні**. Так, станом на 01.07.2015, покриття Першої програми Українського радіо становить 31,7 відс.; другої програми - менше 0,1 відс.; третьої програми - менше 1 відсотка. Тобто, **близько 70 відс. населення України не має можливості слухати програми Українського радіо в FM діапазоні чим створено ризики щодо своєчасного оповіщення населення у разі виникнення загрози надзвичайних ситуацій**. Раніше функції з оповіщення покладалися на проводове мовлення, яке з кожним роком скорочується.

Довідково. Станом на 01.01.2015 в Україні нараховувалося 1,2 млн. радіоточок, при тому, що за радянських часів було 16,6 млн. радіоточок.

Враховуючи той факт, що **загальнонаціональне мовлення - це мовлення не менше ніж на дві третини населення кожної з областей⁹**, програми Українського радіо (УР-2 та УР-3), на сьогодні не відповідають визначеному критерію і можуть втратити **статус загальнонаціонального мовника**.

Реальне **охоплення населення сигналом цифрового телебачення знаходиться в межах від 70 до 85 відс.¹⁰** від загальної кількості населення. На разі існує об'єктивна перешкода щодо суттєвого збільшення відсотку через одночасну роботу аналогової та цифрової систем, а також фінансові труднощі у значної частини населення щодо придбання цифрових перетворювачів, здатних приймати сигнал стандарту DVB-T2. За оцінками спеціалістів із 15 мільйонів домогосподарств тільки близько 2,5 мільйона мають такі пристрої. Майже 600 тисяч осіб із числа пільгових категорій населення так і не отримали телетюнери стандарту DVB-T2.

Довідково. У державному бюджеті 2012 року на вказану мету Держкомтелерадіо затверджено понад 450 млн. грн., використано – 404,5 млн. грн. (закуплено 792,2 тис. прикладів при потребі – 1384,9 тис. приладів), понад 45 млн. грн. через не проведення ДКСУ платежів повернуто до державного бюджету.

⁹ Стаття 23 Закону 3759 .

¹⁰ Провайдером багатопрограмної послуги цифрового телемовлення з 2012 року є ТОВ "Зеонбуд"

Відповідно до п.3.4 та п.3.6 Плану розвитку національного телерадіоінформаційного простору, затвердженого рішенням Нацради від 01.12.2010 № 1684 (у редакції рішення Нацради від 18.02.2015 № 212), зареєстрованого у Мін'юсті 20.04.2015 № 441/2688, вимкнення аналогового телебачення з одночасним переплануванням і впровадженням цифрового ефірного телебачення відбуватиметься у чотири етапи – (I етап починається з 17.06.2015, IV етап – з 31.12.2016). При цьому, **кінцева дата переходу на цифрове ефірне телебачення Нацрадою не визначена.**

Враховуючи, що радіочастотний ресурс в аналоговому телебаченні і радіомовленні практично вичерпаний, єдиним шляхом вирішення проблеми є впровадження цифрових стандартів мовлення (на сьогодні в цифрі ведуть мовлення лише 28 загальнонаціональних та 84 регіональних мовників на чотирьох цифрових мережах, кожна мережа складається із 166 передавачів).

Важливою особливістю сучасного розвитку радіомовлення став початок наземного цифрового звукового мовлення (НЦЗМ) в системах DRM, DRM+, T-DAVB та HD, які впроваджуються в провідних країнах світу і дозволяють у порівнянні з аналоговими системами зменшити потужності передавачів у декілька разів, забезпечити поширення на одному каналі мовлення кількох програм відмінної якості, передавати в інтерактивному режимі додаткову інформацію. При застосуванні таких технологій зменшуються експлуатаційні витрати та вартість послуг, заощаджується частотний ресурс, зменшується рівень електромагнітного випромінювання.

Більшість передавачів загальнонаціональних мереж радіомовлення відпрацювали свій ресурс і потребують заміни. Для виробництва державних радіопрограм (УР-1, УР-2 та УР-3) і сьогодні використовується обладнання, змонтоване у 70-80 роках минулого століття. За розрахунками НРКУ вартість нового обладнання для модернізації мереж УР-1 та УР-3 у СХ-діапазоні кількістю 13 передавачів (з урахуванням вартості розмитнення) складає понад 200,0 млн. гривень. Однак потреби НРКУ в коштах на модернізацію СХ-мереж у державному бюджеті на 2014-2015 роки не були враховані. **Як наслідок, НРКУ продовжує розповсюдження своїх програм у застарілому форматі УКХ-мовлення, який використовувався ще за радянських часів, тоді як більшість пострадянських країн припинили таке мовлення.**

Технічні засоби НТКУ на теперішній час не можуть забезпечити належну якість телевізійного сигналу та надійність роботи. Встановлене обладнання, у більшості технічних підрозділів, працює вже від 18 до 40 років, постійно виходить з ладу і не відповідає сучасним технічним та технологічним вимогам. Оснащення телекомпанії морально застаріле, трудомістке, різноформатне і потребує заміни, або переведення на сучасні технології, які можуть зменшити витрати часу на виробництво програм (перегони з одного формату в інший, монтування та інше), а також покращиться якість програм та зменшиться кількість трудовитрат.

За результатами проведеного анкетування встановлено, що технічний стан телевізійного і радіообладнання у 9 із 24 ОДТРК, критичний. Телевізійне

обладнання Житомирської, Миколаївської, Запорізької, Івано-Франківської та Криворізької ОДТРК зношене від 87 до 96 відс., морально та фізично застаріле. Технічний стан радіообладнання Житомирської, Івано-Франківської, Запорізької, Львівської, Криворізької, Миколаївської, Закарпатської, Дніпропетровської та Кіровоградської ОДТРК зношене від 76 до 100 відс., і також фізично і морально застаріле.

Отже, задекларовані Держкомтелерадіо принципи розвитку телерадіокомпаній, у т.ч. і зміцнення їх матеріальної бази через відсутність затверджених видатків розвитку не виконуються. Як результат, стан обладнання ДТРК на базі яких передбачено створити суспільне мовлення критичний, у більшості областей не відповідає сьогоденню, відпрацьовано свій ресурс і є морально та фізично застарілим.

5. АУДИТ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ВИРОБНИЦТВО І ТРАНСЛЯЦІЮ ТЕЛERAДІОПРОГРАМ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ПОТРЕБ, ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНОМОВНОЇ ВЕРСІЇ МІЖНАРОДНОГО КАНАЛУ "EURONEWS"

Бюджетні асигнування 30 ДТРК на виробництво та трансляцію телерадіопрограм для державних потреб у 2014 - 2015 роках планувалися Держкомтелерадіо за КПКВК 1701080, потреба у яких була задоволена у 2014 році на рівні 28,4 відс., у 2015 році - на 39,0 відсотків.

Вказану бюджетну програму внесено до переліку бюджетних програм, які виконуються за чинними порядками використання коштів держбюджету, а саме: через Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для трансляції телерадіопрограм, вироблених для державних потреб, збирання, оброблення та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, створення та функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews", затверджений постановою Уряду від 31.05.2012 № 539 (далі – Порядок 539).

На запит Рахункової палати від 22.06.2015 №05-1182 щодо надання Мінфіном роз'яснень, на які державні потреби, і на підставі яких нормативно-правових документів приймалося рішення про включення до проекту Державного бюджету України на 2015 рік для Держкомтелерадіо видатків за бюджетною програмою КПКВК 1701080 в сумі понад 800,0 млн. грн., відповіді не отримано.

5.1. Порядок планування бюджетних коштів на виробництво і трансляцію телерадіопрограм.

◀ Бюджетні призначення на виробництво і трансляцію телерадіопрограм планувалися Держкомтелерадіо у 2014-2015 роках за КПКВК 1701080.

Потреба у коштах на вказану мету визначена ДТРК і підтримана Держкомтелерадіо загалом на суму **4 782 322,6 тис. грн.** (2014 рік – 2 764 337,5 тис. грн., 2015 рік – 2 017 985,1 тис. гривень). При цьому, **граничні обсяги видатків на 2014 рік Мінфіном до Держкомтелерадіо не доводилися**, чим не дотримано

вимог пункту 10 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок 228). Як наслідок, бюджетний запит на 2014 рік, за відсутності вимог Мінфіну, Держкомтелерадіо не складався та до Мінфіну не подавався, що є порушенням п. 13 Порядку 228. Пропозиції формувалися виходячи із потреби для функціонування та утримання ДТРК з урахуванням капітальних видатків та кредиторської заборгованості за минулий рік.

Всупереч вимог пункту 22 Порядку 228 потреба у видатках на 2014-2015 роки загалом на суму 1 204 110,0 тис. грн. (за загальним фондом – 1131299,1 тис. грн., за спеціальним фондом – 72810,9 тис. грн.), що включена до проектів кошторисів не обґрунтована відповідними розрахунками за кожним кодом економічної класифікації видатків і не деталізована за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю. Як наслідок, до кошторисів ДТРК включені видатки на суму **453 807,9 тис. грн.** (за загальним фондом – 397025,9 тис. грн., за спеціальним фондом – 56782,0 тис. грн.), що не підтверджені детальними розрахунками та економічними обґрунтуваннями, що суперечить вимогам пункту 29 Порядку 228 і, відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456 (далі – Кодекс 2456), є **порушенням бюджетного законодавства.**

Визначення обсягів надходжень до спеціального фонду на 2015 рік по 6-ти ДТРК здійснювалось без врахування рівня фактичного виконання за попередній період, що призвело до заниження як у проектах кошторисів, так і у затверджених кошторисах планових доходів загалом на суму **3582,3 тис. грн.**, чим не дотримано вимоги п.17 Порядку 228 і відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Кодексу 2456, є **порушенням бюджетного законодавства.**

Після затвердження видатків законами України про державний бюджет на 2014-2015 роки (зі змінами), Держкомтелерадіо на виробництво та трансляцію телерадіопрограм для державних потреб **30 ТРК доведено асигнувань:**

на 2014 рік - в сумі **785 924,6 тис. грн.**, зокрема: за загальним фондом 571399,0 тис. грн. або 21,9 відс. від потреби, за спеціальним - 214525,6 тис. грн. 100,0 відс. від потреби;

на 2015 рік: - в сумі **786 991,6 тис. грн.**, з них за загальним фондом – 633329,0 тис. грн. або 33,1 відс. (в т.ч. на I півріччя 2015 року 299886,1 тис. грн.), за спеціальним фондом – 153662,6 тис. грн. 100,0 відс. від потреби.

При цьому, потребу у коштах **на виробництво** телерадіопрограм, вироблених для державних потреб за загальним фондом задоволено у цілому у **2014 році на 19,3 відс. (найменше** виділено коштів НТКУ – 7,5 відс. від потреби, ДТРК "Культура" – 10,3 відс.; ДТРК "Всесвітня служба УТР" – 13,6 відс., Закарпатській ОДТРК – 24,7 відс., Донецькій ОДТРК – 47,4 відс., **найбільше** - Чернігівській ОДТРК 90,2 відс., Луганській ОДТРК – 63,0 відс., НРКУ – 73,6 відс.). **У 2015 році** (станом на 01.07.2015) - на **27,7 відс. (найменше** виділено коштів НТКУ – 10,8 відс. від потреби, ДТРК "Всесвітня служба УТР" – 13,4 відс., Вінницькій ОДТРК – 34,2 відс., Волинській ОДТРК – 34,4 відс.,

найбільше - Харківській ОДТРК - 101,4 відс., Одеській ОДТРК – 100,8 відс., Чернігівській ОДТРК – 98,7 відс., Дніпропетровській ОДТРК – 85,3 відсотка).

Потребу у коштах **на трансляцію** телерадіопрограм за загальним фондом, у **2014 році задоволено** у цілому на **39,5 відс.** (**найменше** виділено коштів на вказану мету Донецькій ОДТРК – 1,7 відс., ДТРК "Всесвітня служба УТР" – 7,4 відс., Криворізькій РДТРК «Криворіжжя» - 11,6 відс., Луганській ОДТРК – 15,3 відс., Сумській ОДТРК – 31,0 відс., **найбільше** - ДТРК "Культура" – 95,2 відс., Закарпатській ОДТРК – 90,9 відс., Кіровоградській ОДТРК – 65,9 відс., НТКУ – 53,3 відс., НРКУ – 46,7 відс.). У **2015 році** (станом на 01.07.2015) - на **68,2 відс.** (**найменше** виділено коштів Криворізькій РДТРК «Криворіжжя» - 9,3 відс., ДТРК "Всесвітня служба УТР" – 25,9 відс., Новгород-Сіверській ОДТРК – 36,8 відс., **найбільше** – НТКУ – 90,8 відс., Дніпропетровська ОДТРК – 83,2 відс., Миколаївська ОДТРК – 85,6 відсотка).

При цьому, вартість виробництво однієї години мовлення телерадіопередач визначалася ДТРК розрахунково, виходячи з потреби на утримання ДТРК.

Аудитом встановлено, що найбільшу питому вагу (**70,4 відс.**) в структурі затверджених із змінами на 2014 рік видатках **загального фонду** складають **видатки на оплату праці з нарахуваннями**; видатки на придбання предметів, обладнання - 24,7 відс.; на оплату комунальних послуг та енергоносіїв становлять 4,9 відс. від загальних видатків. **Капітальні видатки (видатки розвитку), потреба** у яких на 2014 рік була визначена ДТРК загалом на суму **1 433 219,5 тис. грн.** (зокрема, на придбання обладнання та предметів довгострокового користування 1263274,5 тис. грн., капітальне будівництво 47888,0 тис. грн., проведення капітального ремонту – 58357,9 тис. грн., придбання землі та нематеріальних активів - 57829,1 тис. грн.) **взагалі у державному бюджеті не затверджувались.** Структура затверджених видатків на 2015 рік аналогічна структурі видатків 2014 року. Таким чином, у **2014-І півріччі 2015 року 100 відс. видатків загального фонду складають видатки споживання.**

◀ Аудитом встановлено, що відповідно до наказу Держкомтелерадіо України від 04.08.2008 № 212 "Про реалізацію рішення колегії Держкомтелерадіо від 31.07.2008 № 8/27" затверджено **Методику визначення штатної чисельності обласної та регіональної державних телерадіокомпаній** (далі – Методика), в основу якої покладено показник інтенсивності праці. Проте, вказана методика має рекомендований характер і фактично при затвердженні штатних розписів Держкомтелерадіо не застосовувалася. Як наслідок, **кількість штатних працівників ДТРК на 2014-2015 роки, у т.ч. журналістів, які утримуються за рахунок загального фонду не залежить від доведених обсягів державного замовлення на виробництво телерадіопрограм, у т.ч. від обсягів власного мовлення.**

Так, за штатними розписами найбільша штатна чисельність працівників (за 250 чол.) станом на 01.01.2015 склала по: Львівській ОДТРК 337,5 чол., у т.ч. журналістів 89; ДТРК «Всесвітня служба «УТР» 336 чол., у т.ч. журналістів 141; Київській ДТРК 309 чол., у т.ч. журналістів 127; Харківській ДТРК 285 чол., у т.ч. журналістів 78; Одеській ОДТРК 264 чол., у т.ч. журналістів 66; Дніпропетровській ОДТРК 273,5 чол., у т.ч. журналістів 88.

Фактичне середнє навантаження з виробництва власних телепрограм на 1 творчого працівника (журналіста) у 2014 році **менше рекомендованого показника (20 годин)** складало **по 5 ТРК**: Криворізькій ОДТРК - 9,6 год.; Чернівецькій ДРТРК - 13,2 год.; Київській ДРТРК - 13,8 год.; Вінницькій ДРТРК - 16,4 год.; Рівненській ДРТРК - 18,4 годин. При цьому, співвідношення журналістів до загальної чисельності працівників ДТРК складає: **від 51 відс. до 40 відс.** по 8 ДТРК; **від 39 до 24 відс.** по 21 ДТРК. В НТКУ співвідношення журналістів до загальної чисельності працівників складає **менше 20 відсотків** (18,9).

Всього станом на 01.01.2015 штатна чисельність працівників 30 ДТРК за загальним фондом була визначена у кількості 8504,5 осіб, з яких фактично зайнято – 7787. Отже, вакантними було 717,5 шт. одиниць. Враховуючи, що у 2014 році замовлення Держкомтелерадіо з виготовлення та трансляції телерадіопрограм для державних потреб виконано на 99,9 відс., а за I півріччя 2015 року – на 100,0 відс., наявність понад 700 одиниць вакантних посад, за відсутності штатних нормативів, свідчить про необґрунтоване затвердження штатних розписів та, відповідно, планування не менше 10 відс. фонду оплати праці (у 2014 році – 29611,0 тис. грн., у 2015 році – 30059,7 тис. гривень).

Крім того, необґрунтовано великою є кількість затверджених у штатних розписах **заступників генеральних директорів ДТРК**, які у **2014 році становила від 1 до 8 чол.** (НТКУ) та у **2015 році - від 1 до 6 чоловік.** (Вінницькій, Дніпропетровській, Закарпатській, Луганській, Херсонській ОДТРК та НРКУ) **Зазначене є наслідком відсутності типових штатних нормативів і свідчить про неефективне використання коштів державного бюджету в умовах жорсткої економії бюджетних коштів. Крім того, аналіз штатної чисельності свідчить про наявність фактів недостатньої завантаженості творчих працівників, і як наслідок спрямування Держкомтелерадіо коштів на виплату заробітної плати працівникам у повному обсязі при недостатньому їх завантаженні.**

◀ Проекти паспортів бюджетної програми за КПКВК 1701080 на 2014-2015 роки надіслано Держкомтелерадіо до Мінфіну з порушенням термінів на 13 та 17 днів відповідно, чим порушено вимоги пункту 3 розділу 1 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затвердженими наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 (далі - Правила 1098). Як наслідок, паспорти бюджетної програми за вказаною бюджетною програмою на 2014-2015 роки затверджені спільними наказами Держкомтелерадіо та Мінфіну також з порушенням встановленого частиною 8 статті 20 Кодексу 2456 та пункту 6 розділу 1 Правила 1098 терміну відповідно на 29 та 10 днів¹¹, що згідно із пунктом 17 статті 116 Бюджетного кодексу України є **порушенням бюджетного законодавства.**

¹¹ Паспорти бюджетної програми 1701080 на **2014-2015 роки** затверджені спільними наказами Держкомтелерадіо та Мінфіну відповідно від 01.04.2014 № 39/363 та від 05.03.2015 №44/296. Проекти паспортів бюджетної програми 1701080 на **2014-2015 роки** направлені Держкомтелерадіо на затвердження до Мінфіну відповідно листами від 26.02.2014 №99/6-2 та від 10.02.2015 №31/6-1.

При затвердженні Мінфіном та Держкомтелерадіо паспортів бюджетної програми на 2014-2015 роки за КПКВК 1701080 в частині ДТРК визначено 85 показників: затрат (9), продукту (38) та ефективності (38). Водночас, результативні показники **якості** виконання ДТРК бюджетної програми, визначені Держкомтелерадіо як рівень погашення кредиторської заборгованості ДТРК (100 відс.), що не дає можливості оцінити ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми на відповідні роки, і свідчить про формальність такого показника, чим не дотримано вимог частини п'ятої статті 20 Кодексу 2456, п.6 р.2 Правил 1098 та п. 5 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетної програми, затверджених наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536.

Крім того, **відсутність конкретних вимог при визначенні результативних показників за КПКВК 1701080, а саме показників якості виконання завдань бюджетної програми в частині ДТРК, фактично унеможливорює здійснення оцінки ступеня її реалізації і досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми ДТРК.**

У звіті про виконання паспорту бюджетної програми 1701080 за 2014 рік за загальним фондом допущено викривлення даних в частині касових видатків на суму **523,8 тис. грн.**, оскільки вказані кошти не проходили через рахунки ДКСУ, а були погашені шляхом зменшення бюджетних зобов'язань через повернення матеріальних цінностей постачальникам. Зазначене не відповідає вимогам пункту 2 розділу III Правил 1098, і відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Кодексу 2456, є **порушенням бюджетного законодавства.**

Отже, затверджені ДТРК асигнування фактично є видатками споживання, оскільки **розвиток ДТРК не відбувається, а більша половина видатків загального фонду за КПКВК 1701080 (70,4 відс.) спрямовуються на утримання штатної чисельності працівників телерадіокомпаній.**

5.2 Ефективність використання коштів державного бюджету на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб

◀ За даними зведених звітів про надходження та використання коштів загального фонду за 2014 рік та I квартал 2015 року (КПКВК 1701080) на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб **із загального фонду державного бюджету використано 649892,3 тис. грн.**, в т.ч. упродовж 2014 року – 520219,0 тис. грн. (або 91,1 відс. річних планових призначень 2014 року), у I кварталі 2015 року – 129673,3 тис. грн. (або 43,2 відс. планових призначень I кварталу 2015 року). За оперативними даними станом на 01.07.2015 за КПКВК 1701080 Держкомтелерадіо профінансовано видатків загального фонду на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб в сумі 317583,3 тис. гривень.

Через непроведення ДКСУ у листопаді-грудні 2014 року платежів, пов'язаних із виробництвом і трансляцією телерадіопрограм залишилися невикористаними і повернуті до державного бюджету **15192,0 тис. грн.** загального фонду, **що є їх неефективним управлінням.** Найбільше коштів у

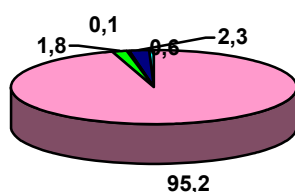
2014 році повернуто НТКУ – 5016,5 тис. грн., або 33,0 відс. від загальної суми повернутих коштів та Закарпатською ОДТРК – 1298,0 тис. гривень (8,5 відсотка).

Схема руху коштів за КПКВК 1701080 наведена у додатку № 1.

За даними звітів (форми №4-1, 4-2 та 4-4) до **спеціального фонду** кошторисів ДТРК за всіма видами надходжень надійшло **205882,4 тис. грн.**, в т.ч. у 2014 році -186124,8 тис. грн. (або 86,8 відс. запланованих) та у I кварталі 2015 - 19757,6 тис.грн. (13,5 відс. запланованих).

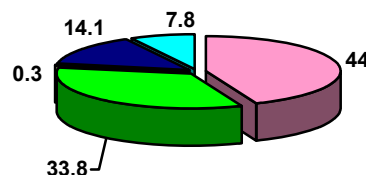
Структура доходів і видатків ДТРК у 2014 році за спеціальним фондом державного бюджету наведена у діаграмах № 1 та № 2.

Діаграма №1. Структура доходів за 2014 рік (відс.)

- плата за послуги згідно з функц.повноваж.
- плата за оренду
- від реалізації майна
- від благодійних внесків, грантів та дарунків
- інші

Діаграма №2. Структура видатків за 2014 рік (відс.)

- оплата праці з нарахуваннями
- використання товарів і послуг
- поточні трансферти
- інші поточні видатки
- капітальні видатки

Дані діаграм свідчать, що основним джерелом формування доходів ДТРК є послуги, що надаються згідно з функціональними повноваженнями (виробництво платних передач та реклами), питома вага яких складає **95,2 відс.** (або 177178,3 тис. грн.); від благодійних внесків, грантів та дарунків надійшло 2,3 відс. (4334,6 тис.грн.); від плати за оренду майна - 1,8 відс. (3430,8 тис.грн.); від реалізації майна - 0,1 відс. (139,6 тис.грн.); інші доходи - 0,6 відс. (1041,5 тис. гривень). Ціна 1 хвилини телереклами, наприклад, в НТКУ становить від 450 грн. до 3000,0 тис. грн., в Закарпатській ДТРК - від 216 грн. до 850,0 грн., і залежить від часу її трансляції (прайм тайм) та фактичної тривалості.

Найбільшу питому вагу у видатках спеціального фонду ДТРК за 2014 рік (44,0 відс. (66872,3 тис.грн.)), як і у видатках загального фонду складають видатки з оплати праці з нарахуваннями; на використання товарів і послуг спрямовано 33,8 відс. (51360,9 тис.грн.); на інші поточні видатки та трансферти відповідно спрямовано 14,1 відс. (21497,7 тис.грн.) та 0,3 відс. (458,7 тис.грн.) доходів спеціального фонду. Водночас, на капітальні видатки виділено лише 7,8 відс. (11943,4 тис.грн.) від загальної суми доходів спеціального фонду.

Таким чином, **близько 92 відс. коштів спеціального фонду спрямовуються не на розвиток телерадіокомпаній, а на їх утримання, зокрема на оплату праці.**

Аудитом встановлено, що за відсутності належного контролю з боку Держкомтелерадіо бюджетні кошти за КПКВК 1701080 використовувалися у 2014 - I півріччі 2015 року з порушенням чинного законодавства та неефективно. А саме:

- всупереч вимог п.4 Постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 № 245, п.4 Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ, організацій, затвердженого спільним наказом Мінпраці, Мінюсту, Мінфіну від 28.06.93 № 43, яким регламентовано, що керівники державних підприємств, установ, організацій, їхні заступники, керівники структурних підрозділів та їхні заступники не мають права працювати за сумісництвом за винятком наукової, викладацької, медичної і творчої діяльності, в НТКУ за сумісництвом з 10.02.2014 по даний час на посаді провідного інженера дирекції технічного забезпечення телемовлення та виробництва телепрограм працює Ходос А. К., який за основним місцем роботи обіймає посаду керівника структурного підрозділу НРКУ. Протягом 2014 року та I півріччя 2015 року йому нараховано та виплачено заробітної плати за сумісництвом за рахунок коштів загального фонду в сумі **33,8 тис. грн.**, в тому числі нарахування – 9,0 тис. грн., що є **порушенням чинного законодавства;**

- НТКУ за наявності штатних працівників художньо-виробничого персоналу, журналістів, фахівців запроваджено практику укладання угод **цивільно-правового характеру (ЦПХ)** із позаштатними співробітниками на виготовлення телепередач за замовленням Держкомтелерадіо, таких як: «Надвечір'я», «Як Ваше здоров'я», «Перша шпальта», «Книга UA», «Війна і мир», «Віра. Надія. Любов», «Подорожуй першим», «Казки Сашка Лірника» «Театральні сезони», «Новини. Спорт» та інші. При цьому, замовлялися послуги із створення сценаріїв; режисерської постановки та нелінійного монтажу; створення інформаційних сюжетів та написання та зйомки сюжетів; монтажу та редагування відеоматеріалів; послуги ведучих програм; послуги із створення професійного комплексного образу для ведучих новин, підбір костюмів і аксесуарів, створення зачісок та макіяжу, тощо, тобто на послуги, що віднесені до статутних завдань НТКУ виконання, яких передбачено посадовими інструкціями працівників відповідних творчих структурних підрозділів телекомпанії. Наприклад, угодами ЦПХ на виробництво рейтингової передачі, **«Надвечір'я»**, яка більше 20 років виходила в ефір, за період з 01.01.2014 по 31.05.2015 оплачено послуги ведучої та написання сценарію Щербатюк Т.В., на що було спрямовано 176,7 тис.грн., в т.ч. нарахування - 45,5 тис.грн., або більше 10 тисяч на місяць. Аналогічно, програми **«Перша шпальта» та «Книга.UA»** за послуги з режисерської постановки та нелінійного монтажу цих передач Демченку В.М за період з 01.01.2014 по 30.04.2015 за угодами ЦПХ сплачено 155 тис.грн., (в т.ч. нарахування 39,9 тис.грн.), або близько 10,0 тис.грн. на місяць; програма **«Подорожуй першим»** за послуги ведучого та написання сценарію Народному артисту України Горянському В.В. за період з 01.07.2014 по 31.12.2014 за угодами ЦПХ

сплачено 140,6 тис.грн. (в т.ч. нарахування 36,2 тис. гривень), або більше 23,0 тисяч на місяць. Угоди уклалися на термін від 1 місяця з пролонгаціями до року.

Враховуючи, що при загальній кількості штатних одиниць НТКУ станом на 01.01.2015 - 1554 од., в т.ч. журналістів - 292 од., художньо-виробничого персоналу - 486 од., НТКУ за період з 01.01.2014 по 01.05.2015 укладено 139 угод ЦПХ на виконання творчих робіт на суму 1148,4 тис.грн. та нарахування - 398,5 тис.грн., отже кошти спеціального фонду в сумі **1546,9 тис. грн. використано неефективно.**

- Неефективні управлінські рішення НТКУ призвели до значної кількості наявних вільних приміщень – 2218 кв. м. (або 3,5 відс. від загальної площі будівлі), які не використовуються у господарській діяльності. Як наслідок, в період з 01.01.2014 по 01.07.2015 припинено дію 14 договорів оренди з 12 орендарями, з них 9 договорів розірвано достроково. Таким чином, НТКУ недоотримано за вказаний період до спеціального фонду, розрахунково понад **270,0 тис. грн.** доходів від надання приміщень в оренду. Крім того, **станом 01.07.2015 дебіторська заборгованість** за спеціальним фондом за невідшкодовані орендарями комунальні послуги становить в сумі 729,2 тис. грн. (в т.ч. **прострочена – 385,1 тис. грн.**), і свідчить **про неефективне використання НТКУ коштів** загального фонду, оскільки близько 400,0 тис. грн. протягом тривалого часу не відшкодовано.

- Внаслідок відсутності належного контролю з боку керівництва **Львівської ОДТРК**, орендовані у Львівській міській раді приміщення для розміщення радіоцентру Львівської ОДТРК, **більше 15 років** без укладання договору оренди, незаконно, використовується: під розміщення редакції журналу «Дзвін» - 157,3 кв.м., та 61 кв.м. площі, для проживання працівника телекомпанії, при цьому жодного разу за 15 років комунальні послуги ні журналом «Дзвін», ні працівником Львівської ОДТРК не відшкодовувалися. Лише за період з 01.01.2014 по 01.04.2015 загальна сума коштів за спожиті і невідшкодовані комунальні послуги розрахунково становить **41,0 тис. грн.**, і свідчить **про неефективне використання Львівською ОДТРК** загального фонду, оскільки понад 40,0 тис.грн. протягом тривалого часу не відшкодовано.

Аудитом встановлено, що всупереч вимог п.2.2 розділу 2 Інструкції з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, затвердженої спільним наказом Держказначейства та Мінфіну від 30.10.1998 № 90, в НТКУ за даними інвентаризаційного опису станом на 01.10.2014, в підзвіті матеріально-відповідальної особи Гниди М.В. підтверджується фактична наявність на балансі НТКУ 7 службових житлових приміщень (інв.№10356271), загальною площею від 39,45 кв. м. до 50,13 кв. м., загальна вартість яких за первісною вартістю становила – 373,6 тис.грн., за залишковою вартістю – 178,3 тис. грн., що не відповідає дійсності, оскільки у 2009 році колишнім радником президента НТКУ Кравченком Б.М., службову квартиру за адресою, Київ, вул. Будищанська, 5, було приватизовано та виведено з державної власності, що призвело до **нанесення майнової шкоди (збитків) щонайменше у сумі – 49,7 тис. гривень.** Крім того, вартість квартир через

непроведення НТКУ дооцінки, не є справедливою і занижена майже у 50 разів¹², і за даними бух обліку відповідно до площі квартир становить від 34,7 тис. грн. до 73,2 тис. грн. (первісна вартість) та від 15,2 тис. грн. до 37,3 тис. грн. (залишкова вартість), і є порушенням вимог пункту 3 розділу III Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 "Основні засоби", затвердженого наказом Мінфіну від 12.10.2010 № 1202. Незважаючи на факт приватизації службової квартири ще у 2009 році, НТКУ повідомлено Генеральну прокуратуру про вчинення кримінального правопорушення, лише у листопаді 2013 року, тобто через 4 роки після приватизації державного майна.

Довідково. Правоустановчі документи щодо оприбуткування вищезазначених квартир, вилучені органами прокуратури (акт виїмки від 04.04.2002).

Аудитом встановлено, що у зв'язку з подіями, які відбувалися на майдані Незалежності 19.02.2014 та внаслідок пожежі, що сталася в орендованій НТКУ будівлі Федерації профспілок України, технічне обладнання на суму **17,4 тис. грн.** було втрачене, чим нанесено **збитків** державі на вказану суму.

За даними проведеного анкетування встановлено, що **державні акти на користування земельними ділянками видані лише 9 із 24 ДТРК**, що надали відповіді (або 37,5 відс.), чим створено ризики щодо захоплення земельних ділянок. Зокрема, через зволікання керівництвом НТКУ з виготовленням правовстановлюючих документів на користування земельною ділянкою площею 11,3 га за адресою м. Київ, вул. Мельникова, 42 за наявності реєстрації в Державному земельному кадастрі, **понад 10 років** (з 2004 року і на даний час) **незаконно**, за відсутності дозвільних документів **використовується** комерційним підприємством ТОВ "Поверхность" **3,6 тис. кв. м. земельної ділянки НТКУ**, на якій **розміщено 5 (п'ять) будівель** (2 збірні двоповерхові будівлі офісного типу та 3 одноповерхові) із супутниковими антенами центру супутникового зв'язку. Жодних позовів до суду з метою звільнення території НТКУ від самовільної забудови ТОВ "Поверхность" телекомпанією не подавалося.

Внаслідок відсутності необхідного фінансування капітальних видатків для завершення розпочатих будівництв, **більше 20 років** за даними бухобліку 2-х ТРК (НТКУ та Херсонській ОДТРК) обліковуються **довгобуди**, що свідчить про **неефективне використання** вкладених у капітальне будівництво коштів державного бюджету минулих років (1993-2007) загалом на суму **9934,0 тис. гривень**. Зокрема, **НТКУ** здано та введено в експлуатацію I чергу будівництва

¹² За інформацією веб - сайтів WWW: lun.ua ,blagovist.ua, mesto.ua, 100realty.ua, fn.ua, rieltor.ua, parklane.ua, вартість 1-кімн. квартири на вторинному ринку м. Києва на масиві Позняки складає 2400 тис.грн. за 1 кв.м., (або 1000 дол.США), 2-кімн.на масиві Троєщина - 1920 тис.грн. за 1 кв.м. (або 800 дол.США).Таким чином, ринкова вартість аналогічної однокімнатної квартири на масиві Позняки становить щонайменше – 1152,0 тис. грн., двокімнатної на масиві Троєщина - 1094,4 тис. гривень.

апаратно-студійного комплексу (АСК)¹³; решта зведених будівельних конструкцій II–III черги загальною вартістю 9192,5 тис. грн. (на 01.07.2015) обліковуються як незавершене капітальне будівництво, будівельні конструкції якого за експертним висновком проектно-дослідницького центру нових технологій від 10.12.1998 визнано зруйнованими через непроведення необхідних заходів із консервації будівельно-монтажних робіт.

Аналогічно, в **Херсонській ОДТРК**, з 1993 року обліковується законсервоване будівництво приміщення телерадіокомплексу¹⁴ вартістю 741,5 тис. грн., будівельна готовність якого складала 30 відсотків. Оскільки за 18 років коштів на завершення будівництва не виділялося, законсервоване будівництво приміщення телерадіокомплексу істотно зруйновано, що свідчить про неефективне використання коштів державного бюджету минулих років в сумі 741,5 тис. гривень.

Внаслідок відсутності дієвого контролю з боку Держкомтелерадіо за використанням коштів загального та спеціального фонду, призначених на виробництво та трансляцію телерадіопрограм для державних потреб, впродовж 2014 - I півріччя 2015 року заплановано з порушенням бюджетного законодавства – 457914,0 тис. грн., використано неефективно – 1973,0 тис. грн., неефективне використання коштів минулих років за КПКВК 1701800-741,5 тис. гривень. Через непроведення ДКСУ платежів допущено неефективне управління коштами на суму – 15192,0 тис. гривень. Крім того, НТКУ недоотримано доходів, розрахунково, на суму 270,0 тис. грн., допущено неефективне використання коштів минулих років в сумі 9192,5 тис. грн., нанесено збитків державі в сумі – 67,1 тис. гривень.

5.3 Аналіз видатків, що виділялися Держкомтелерадіо на утримання Донецької і Луганської ОДТРК

За даними Держкомтелерадіо, **Донецька ОДТРК захоплена терористами 27.04.2014, Луганська ОДТРК - 04.07.2014**, про що Держкомтелерадіо поінформував Донецьку обласну раду (лист від 28.04.2014 №1670/27/3), Службу Безпеки України (лист від 21.05.2014 №61дск), Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення (далі – Концерн РРТ) (листи від 07.07.2014 №2876/29/3, від 31.07.2014 №3337/29/3).

Згідно із частиною 1 ст.34¹⁵, ст. 113, частиною 5 ст.153 КЗпП України **Донецька ОДТРК знаходилася у простой з 01.07.2014 до 24.09.2014 (протягом 2,5 місяців), Луганська ОДТРК – з 05.07.2014 до 31.03.2015.**

¹³ Будівельні роботи АСК НТКУ проводилися упродовж 1995-2007 років, за рахунок коштів загального фонду держбюджету за КПКВК 1701800 «Будівництво апаратно-студійного комплексу НТКУ» проведено капітальних видатків на загальну суму - 103,9 млн. гривень .

¹⁴ Будівельні роботи з реконструкції телерадіокомплексу Херсонської ТРК проводилися упродовж 1993-1997 років за КПКВК 1701800 «Реконструкція телерадіокомплексу» проведено капітальних видатків на загальну суму - 741,5 тис.гривень.

¹⁵ Згідно із статтею 34 Кодексу законів про працю України **простій** – це зупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або технічних умов, необхідних для виконання роботи, невідворотною силою або іншими обставинами. **Час простою не з вини працівника** згідно зі статтею 113 КЗпП оплачується з

Аудитом встановлено, що **інформація** щодо переміщення працівників **Донецької ОДТРК** з районів проведення АТО або залишення їх у цих районах, їх працевлаштування в інших організаціях (установах) за липень – грудень 2014 року до Держкомтелерадіо **не надходила**, у зв'язку з чим, фінансування Донецької ОДТРК в липні - грудні 2014 року не здійснювалося, окрім видатків на оплату праці з нарахуваннями в сумі **590,5** тис. грн., які були відкриті Держкомтелерадіо 18.09.2014 за відсутності списків працівників ОДТРК і **відізовані Комітетом через 4 дні** (23.09.2014). Крім того, згідно з наказом Донецької ОДТРК від 01.12.2014 № 44, з **02.12.2014** виробнича і фінансово-господарська діяльність ДТРК була **припинена**.

Аналогічно по Луганській ОДТРК. За відсутності списків працівників ОДТРК Держкомтелерадіо 13.09.2014 відкрито фінансування на оплату праці з нарахуваннями в сумі 1327,7 тис. грн., яке було **відізоване 23.09.2014 через 10 днів**. Фактом виділення у вересні 2014 року Донецькій і Луганській ОДТРК 1918,2 тис.грн. створено ризики фінансування на непідконтрольній Україні території Донецької і Луганської областей терористичних об'єднань.

Відповідно до інформації щодо переміщення працівників Луганської ОДТРК з районів проведення АТО або залишення їх у цих районах за час вимушеного простою (липень-грудень 2014 року) **нараховано та виплачено заробітної плати загалом на суму 2100,7 тис. грн.** (у т.ч. нарахування 36,3 відс. – 559,5 тис. грн.) штатним працівникам Луганської ОДТРК у кількості від 120 до 129 чоловік, **які не були переміщені з районів проведення АТО і безпосередньо перебували у м. Луганську.**

Загалом у 2014 році Держкомтелерадіо профінансовані видатки **Луганської ОДТРК** на суму **8913,4** тис. грн., з них за час простою не з вини працівника (липень-грудень 2014 року) **3456,1** тис. грн.; **Донецької ОДТРК** на суму **6223,0** тис. грн., у т.ч. **після 27.04.2014** (за період з 16.05.2014 по 26.06.2014) (**після захвату ОДТРК**) Держкомтелерадіо відкрито асигнувань загалом на суму **2085,2** тис. грн., які були використані ДТРК, що є **неефективним використанням бюджетних коштів.**

За поясненням Держкомтелерадіо, протягом квітня-серпня 2014 року, за відсутності будь-яких роз'яснень від ДКСУ щодо порядку фінансування організацій на території Донецької та Луганської областей, Держкомтелерадіо, як головний розпорядник бюджетних коштів, здійснював фінансування видатків Донецької ОДТРК за бюджетною програмою 1701080 відповідно до кошторису та плану асигнувань, затверджених Держкомтелерадіо.

ДКСУ (лист від 04.11.2014 №8-08/2286-24382) поінформовано Держкомтелерадіо, що на виконання статті 14 Закону України від 20.03.2003 № 638 "Про боротьбу з тероризмом", постанови Правління Нацбанку України від 06.08.2014 № 466 "Про призупинення здійснення фінансових операцій", доручень Президента України, рішень Ради національної безпеки і оборони, доручень Кабінету Міністрів України **призупинено казначейське обслуговування розпорядників, одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів на території, яка не контролюється українською владою.** З

урахуванням викладеного та ситуації, що склалася у Донецькій та Луганській областях, головні розпорядники бюджетних коштів мають подавати до ДКСУ розподіли відкритих асигнувань **виключно по розпорядниках та одержувачах бюджетних коштів, які знаходяться на території, що контролюється українською владою.**

Відповідно до наказу Держкомтелерадіо від 28.11.2014 № 172 "Про заходи стабілізації соціально-економічної ситуації у Донецькій та Луганській областях" (далі – Наказ 172), з **02.12.2014** (через 7 та 5 місяців після захвату вказаних ОДТРК) **припинено виробничу і фінансово-господарську діяльність** державних підприємств, установ і організацій, що знаходяться в зоні здійснення антитерористичної операції. При цьому, незважаючи на відсутність у 2015 році наказу Держкомтелерадіо про поновлення виробничої та фінансово-господарської діяльності Донецької та Луганської ОДТРК, контрактів на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб у 2015 році, Держкомтелерадіо з 01.01.2015 по 30.06.2015 профінансовано видатки Донецької та Луганської ОДТРК в сумі – **9684,1 тис. грн.**, у т.ч. на трансляцію 700,0 тис. грн., **чим порушено власний наказ від 28.11.2014 № 172 про припинення виробничої та фінансово-господарської діяльності Донецької та Луганської ОДТРК.** Станом на 09.07.2015 наказ Держкомтелерадіо щодо поновлення виробничої та фінансово-господарської діяльності Донецької та Луганської ОДТРК, відсутній.

Із вказаної суми **Донецькою та Луганською ОДТРК станом на 01.07.2015 використано 3909,6 тис.грн., або 40,4 відс. від профінансованих Держкомтелерадіо.** Залишок фінансування Держкомтелерадіо на 01.07.2015 становить в сумі 5774,5 тис.грн., у т.ч. на трансляцію телерадіопрограм - 700,0 тис. грн. (кошти у I півріччі 2015 року на трансляцію не використовувалися взагалі) і знаходиться на рахунках ДКСУ Донецької і Луганської областей, що розміщені у містах Краматорськ і Сєверодонецьк.

Відповідно до пп. 3 і 4 постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 595 "Деякі питання фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей" (далі – Постанова 595) Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади (у т.ч. Держкомтелерадіо), місцевим державним адміністраціям необхідно **забезпечити, зокрема, до 1 грудня 2014 року переміщення бюджетних установ, підприємств та організацій, що належать до сфери їх управління, з населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження (далі – тимчасово неконтрольована територія), в населені пункти, на території яких органи державної влади здійснюють свої повноваження у повному обсязі.**

Державну реєстрацію змін установчих документів по: **Донецькій ОДТРК** проведено 15.12.2014 нове місцезнаходження після переміщення з тимчасово неконтрольованої території: 84313, м. Краматорськ, пл. Леніна, 2; нову редакцію статуту затверджено наказом Держкомтелерадіо від **10.12.2014 № 178**

Луганській ОДТРК - 19.12.2014 нове місцезнаходження після переміщення з тимчасово неконтрольованої території: 93405, м. Северодонецьк, просп. Радянський,59; нову редакцію статуту затверджено наказом Держкомтелерадіо від **02.12.2014 № 175**.

Штатна чисельність працівників Луганської і Донецької ОДТРК згідно із затвердженими Держкомтелерадіо штатними розписами становила: по Луганській ОДТРК – на 01.01.2014 та на 01.01.2015 - 249,5 шт. од., на 01.04.2015 – 175,0 од., з них фактично зайнято – 83,0 шт. одиниці; по Донецькій ОДТРК – на 01.01.2014 та на 01.01.2015 - 253,0 шт. од., на 01.04.2015 – 163,0 од., з них фактично зайнято лише 2,0 шт. од. (генеральний директор і заступник головного бухгалтера). Тобто, штатна чисельність працівників вказаних ОДТРК на початок 2015 року була збережена і відповідає штатній чисельності на 01.01.2014.

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 595 також був затверджений Тимчасовий порядок фінансування бюджетних установ, здійснення соціальних виплат населенню та надання фінансової підтримки окремим підприємствам і організаціям Донецької та Луганської областей (далі – Тимчасовий порядок).

Незважаючи на те, що **Луганською ОДТРК** відновлено роботу лише **01.04.2015** (наказ від 31.03.2015 № 09/01-ОД), а **Донецькою ОДТРК** – з **05.05.2015** (частково з 27.02.2015, наказ від 05.05.2015 № 3), Держкомтелерадіо відкрито асигнувань Луганській ОДТРК за період з січня по березень 2015 року на виплату заробітної плати з нарахуваннями в сумі 1797,7 тис. грн., з яких фактично використано **1693,5 тис. грн.**, Донецькій ОДТРК за період з січня по квітень 2015 року в сумі – 2419,4 тис. грн., з яких фактично використано – **111,0 тис. грн.**, що є порушенням вимог п.4 Тимчасового порядку, відповідно до якого **заробітна плата виплачується та виплати за час щорічної відпустки працівникам установи, яка переміщена на контрольовану територію, якщо установа продовжує функціонувати і працівники виконують свої обов'язки.**

Всього Держкомтелерадіо відкрито асигнувань Луганській ОДТРК за період з січня по березень 2015 року на суму 1922,7 тис. грн., Донецькій ОДТРК за період з січня по квітень 2015 року - 2725,8 тис. грн., разом 4648,5 тис. гривень. При цьому, використання коштів в сумі 431,4 тис. грн. (4648,5 тис. грн. - 4217,1 тис. грн.), що передбачені на оплату послуг з утримання бюджетних установ, Тимчасовим порядком не передбачено.

Крім того, згідно із п.3 Тимчасового порядку, переміщення установи на контрольовану територію, а також її функціонування на цій території здійснюються за рішенням органу вищого рівня (тобто за рішенням Держкомтелерадіо).

Фактично переміщення Донецької ОДТРК до м. Краматорськ проведено 21.01.2015 (наказ Держкомтелерадіо від 14.01.2015 № 4 "Про переміщення Донецької ОДТРК"), **тобто з недотриманням термінів**, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 595 **на 1,5 місяця;**

переміщення Луганської ОДТРК проведено 25.12.2014. При цьому відповідний наказ Держкомтелерадіо про переміщення Луганської ОДТРК на контрольовану територію (м. Сєвєродонецьк), та її функціонування на цій території не видавався і станом на 08.07.2015, відсутній, чим порушено вимоги п.4 Тимчасового порядку.

Загальна сума майнової шкоди (збитків) у зв'язку із "**націоналізацією**" на території АР Крим українських ДТРК (Сєвєстопольської РДТРК та ДТРК «Крим») за даними обліку станом на 01.01.2014 становила: **за первісною вартістю основних засобів – 10352,9 тис. грн.**, за залишковою вартістю – 7270,3 тис. гривень.

Аналогічно щодо **державних активів**, які знаходилися в **Луганській та Донецькій ОДТРК**. Загальна вартість захопленого державного майна за даними обліку станом на 01.04.2014 становила: **за первісною вартістю основних засобів – 27104,4 тис. грн.**, за залишковою вартістю – 20552,1 тис. грн., (в т.ч. по Донецькій ОДТРК- за первісною вартістю – 22278,4 тис. грн., залишковою вартістю 18571,8 тис. грн. ; по Луганській ОДТРК - за первісною вартістю – 4826,0 тис. грн., залишковою вартістю - 1980,3 тис. гривень.

Отже, загальна сума майнової шкоди (збитків) у зв'язку із захопленням державних активів, що знаходяться на тимчасово окупованій території та на території проведення антитерористичної операції, за відсутності на сьогодні механізму її відшкодування становить за первісною вартістю основних засобів – 37457,3 тис. грн., за залишковою вартістю – 27822,4 тис. гривень. Крім того, Держкомтелерадіо в порушення власного наказу від 28.11.2014 № 172 про припинення виробничої та фінансово-господарської діяльності Донецької та Луганської ОДТРК станом на 01.07.2015 спрямовано 9684,1 тис. грн., з яких Луганською і Донецькою ОДТРК з порушенням п.4 Тимчасового порядку використано 1804,5 тис. грн., неефективно – 2085,2 тис. гривень.

6. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ, РОЗМІЩЕННЯ ТА СТАН ВИКОНАННЯ ЗАМОВЛЕННЯ ДЕРЖКОМТЕЛЕРАДІО НА ВИРОБНИЦТВО І ТРАНСЛЯЦІЮ ТЕЛЕРАДІОПРОГРАМ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ПОТРЕБ У 2014-І ПІВРІЧЧІ 2015 РОКУ

◀ Держкомтелерадіо здійснював замовлення обсягів з виробництва та трансляції телерадіопрограм для державних потреб у підвідомчих ДТРК за відсутності державного замовлення¹⁶. **Оскільки фактично механізм державного замовлення** з виробництва та трансляції телерадіопрограм для державних потреб на 2014-2015 роки не визначено, у держави відсутній засіб регулюючого впливу на замовлення Держкомтелерадіо.

¹⁶ З 20.04.2014 втратив чинність Закон 493 та з 04.11.2014 наказ Мінекономрозвитку від 03.10.2005 № 314 "Про затвердження критеріїв формування державного замовлення на поставку продукції для державних потреб". Пунктом 2 статті 13 Господарського кодексу визначено, що державний контракт - це договір, укладений державним замовником від імені держави з суб'єктом господарювання - виконавцем державного замовлення, в якому визначаються економічні та правові зобов'язання сторін і регулюються їх господарські відносини.

Враховуючи зазначене, Рахункова палата звернулася до Мінекономрозвитку (лист від 22.06.2015 № 05-1181) з проханням надати інформацію щодо виконання доручення Прем'єр-Міністра України Яценюка А.П. від 30.04.2014 № 15116/1/1-14 в частині приведення нормативно-правових актів у відповідність із вимогами Закону 1197, у т.ч. і Положення 918. Проте, станом на 24.07.2014 відповіді від Мінекономрозвитку не отримано. Фактично, у 2014-2015 роках Держкомтелерадіо здійснював замовлення обсягів виробництва та трансляції телерадіопрограм шляхом укладання державних контрактів з ДТРО з урахуванням норм, чинного на дату проведення аудиту Положення 918.

Згідно з Положенням 918, державне замовлення формується на висвітлення: офіційної інформації про діяльність органів державної влади, подій в державі та за її межами, стану довкілля та здійснення медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних заходів, освітньої, науково-популярної, культурно-мистецької, фізкультурно-спортивної та іншої інформації з урахуванням потреби в ній населення; інформації, яка сприяє формуванню позитивного іміджу України у світі, а також на інформаційні, суспільно-політичні, художні, освітні, спортивні програми і програми для дітей, юнацтва та молоді.

Відповідно до п.4 Положення 918, Держкомтелерадіо визначено генеральним державним замовником виробництва і розповсюдження теле- та радіопрограм, **який через державне замовлення забезпечує утримання, функціонування та розвиток державних телерадіоорганізацій, що належать до сфери його управління.**

Пропозиції ДТРК щодо потреби в обсягах виробництва та трансляції телерадіопрограм на 2014 рік в Держкомтелерадіо відсутні, а на 2015 рік становили: на виробництво телерадіопрограм – в обсязі 424219,7 годин, на трансляцію телерадіопрограм – 499867,8 годин.

Таким чином, **формування обсягів виробництва та трансляції телерадіопрограм здійснювалося Держкомтелерадіо у 2014 році та I півріччі 2015 року за відсутності державного замовлення з боку держави.**

◀ **На 2014 рік** укладено 30 контрактів на виробництво і трансляцію телерадіопрограм у кількості **370507,5 годин** загалом на суму **563 288,2 тис. грн.**, **на 2015 рік** – 28 контрактів на **250983 годин** загалом на суму **390595,8 тис. грн.** (з 27 ДТРК у термін з 30.03.2015 по 27.04.2015), станом на 01.07.2015 з НТКУ, Донецькою і Луганською ОДТРК контракти не укладені). При цьому обсяги власного мовлення становлять відповідно 41,1 та 48,6 відс. від загального обсягу телерадіомовлення на відповідні роки.

У цілому потреба в обсягах на виробництво телерадіопрограм на **2015 рік** (в годинах) була задоволена Держкомтелерадіо на рівні **43,2 відс.**, в обсягах трансляції телерадіопрограм – **на 50,2 відсотка.**

Найбільшу питому вагу у контрактах на 2014 та 2015 роки (37,2 та 41,5 відс.) становили інформаційно-аналітичні передачі, культурно-мистецькі передачі - 17,7 відс. , інші передачі - відповідно 5,7 та 5 відсотків.

Оскільки державні контракти на 2014 рік укладені в квітні місяці, тому фінансування ДТРК у I кварталі 2014 року здійснювалось з порушенням вимог пункту 5 статті 13 Закону 3759. Державні контракти на 2014 рік із Севастопольською ДТРК та ДТРК «Крим» Держкомтелерадіо не уклалися, хоча на вказану мету у I кварталі 2014 року спрямовано **4212,8 тис.грн.** (в т.ч. ДТРК «Крим» - 2698,4 тис.грн., Севастопольській ДТРК – 1514,3 тис.грн.), **чим порушено вимоги пункту 5 статті 13 Закону 3759.**

За відсутності укладених контрактів Держкомтелерадіо договорами-дорученнями делеговано ДТРК повноваження щодо укладання контрактів з операторами телекомунікацій на виконання державного замовлення з трансляції телерадіопрограм на всій території України. Зокрема, повноваження щодо укладання ДТРК контрактів на **2014 рік** делеговані Комітетом на початку квітня, а контракти укладені 18.04.2014, НТКУ договір-доручення укладено 26.05.2014, а держконтракт - 02.09.2014. У **2015** році договори-доручення укладені з 27 ДТРК у термін – з 25.02.2015 по 17.03.2015, що також раніше дати укладання контрактів (з 30.03.2015 по 27.04.2015).

Всього у 2014 році укладено 30 договорів-доручень ДТРК на загальну суму **125794,6 тис. грн.** з обсягом трансляції телерадіопрограм **370507,0 годин**, Станом на **01.07.2015** укладено 27 договорів-доручень з ДТРК (крім Донецької, Луганської ОДТРК та НТКУ) на загальну суму **62521,2 тис.грн.** з обсягом трансляції телерадіопрограм **250983 годин**. Термін дії договорів-доручень визначено з 01 січня по 31 грудня.

Таким чином, **ДТРК протягом I кварталу 2014 та 2015 років, отримують послуги з теле- та радіотрансляції за відсутності визначених Комітетом обсягів трансляції телерадіопрограм для державних потреб, чим створено ризики неналежного виконання показників, оскільки не визначено відповідальність сторін за неякісне або не у повному обсязі виконання замовлення з трансляції телерадіопрограм.**

При максимальному ліцензійному обсягу телевізійного мовлення 24 години на добу, обсяг телемовлення для державних потреб, доведений Держкомтелерадіо до ДТРК у 2014 році і фактично не перевищував **18,2 годин на добу**, а в **2015 році - 12,8 годин на добу**.

При максимальному ліцензійному обсягу радіомовлення 24 години на добу, обсяг радіомовлення для державних потреб, доведений Держкомтелерадіо до ДТРК у 2014 році фактично не перевищував **23,6 години на добу**, а в 2015 році становив **24,0 години на добу**.

Середньодобовий обсяг трансляції телепрограм за замовленням Держкомтелерадіо для державних потреб у 2014 році (зі змінами) складав **7,6 годин на добу** (аналогове мовлення); **9,8 годин на добу** (цифрове мовлення) та радіомовлення – **12,0 годин на добу**; в 2015 році - **8,9 годин на добу** (аналогове); **15,3 годин на добу** (цифрове мовлення) та трансляції радіопрограм – **12,8 годин на добу**.

Аудитом встановлено, що Держкомтелерадіо при укладанні державних контрактів з ДТРК на 2014-2015 роки не дотримано ліцензійних обсягів

мовлення у розрізі жанрового розподілу телерадіопрограм. Зокрема, у 2014 році допущено перевищення годин: **телемовлення** за жанром «інформаційно-аналітичні і публіцистичні передачі» по 5 ДТРК на 7829,6 годин, за жанром «культурно-мистецькі передачі» по 3-х ДТРК – на 1698,7 годин, за жанром «науково-просвітницькі передачі» по 4-х ДТРК - 2304,2 годин, за жанром «розважальні і музичні передачі» 1 ДТРК (ВС "УТР") на 1245,8 годин та за жанром «дитячі передачі» по 4-х ДТРК - на 2020,8 годин. Перевищення годин **радіомовлення** за 2 жанрами встановлено в 4-х ТРК. Аналогічно в 2015 році спостерігається перевищення вказаних жанрів по теле- та радіомовленню.

Крім того, незважаючи на наявність в ліцензіях окремого жанру телепередач як «**фільмопоказ**» та радіопередач як «**підбірка музичних матеріалів**», при укладанні державних контрактів такі види телерадіопрограм не передбачалися, хоча такі передачі вказуються у тематичному плані, який є невід'ємним додатком до контракту. Фактично показ фільмів здійснюється за тематикою в межах різних жанрів, а також за рахунок обсягу «інших передач». Наприклад, до жанру «Культурно-мистецькі програми» тематичного плану ДТРК «Культура» на 2015 рік включено показ фільмів (без зазначення кількості годин).

Таким чином, через неврахування зауважень Рахункової палати за результатами попередніх аудитів, Комітетом при укладанні контрактів на 2014-2015 роки з ДТРК на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб, не забезпечено дотримання ліцензійних обсягів мовлення у розрізі жанрового розподілу телерадіопрограм, що є наслідком відсутності дієвого внутрішнього контролю за укладанням контрактів.

◀ Фактично у 2014 році 30 ДТРК замовлення Держкомтелерадіо на виробництво і трансляцію **телерадіопрограм** для державних потреб виконано на 99,9 відс., при цьому вироблено та розповсюджено **370004** годин телерадіопрограм, з них вироблено 247588,6 годин на суму **414710,9** тис. грн., протрансльовано 370004 годин (що становить 99,6 відс.) на суму **87531,7** тис. гривень (загалом на **502242,6** тис.грн.), зокрема: **телепрограм** вироблено у кількості 127685,4 годин, протрансльовано - **242479,8** год., що становить 99,6 відс. від доведених обсягів; **радіопрограм** вироблено у кількості 119903,2 годин, протрансльовано **127524,2** годин, або 100 відс. від доведених обсягів.

В порушення умов п. 3.4 державних контрактів, відповідно до якого сторони зобов'язані забезпечити приймання-передачу державного замовлення до 10.01.2015, Держкомтелерадіо не забезпечено своєчасне приймання-передачу обсягів замовлення з виробництва та трансляції телерадіопрограм за 2014 рік, оскільки акти підписані 11-ма ДТРК на 46 та 16-ма - на 64 дні пізніше визначеного терміну. До того ж, Житомирською ОДТРК акт підписаний лише 28.04.2015, що на 106 днів більше визначеного терміну, а акти Донецької та Луганської ОДТРК станом на 09.07.2015 в Держкомтелерадіо взагалі відсутні.

В порушення вимог п. 3.3 державних контрактів, згідно з яким виконавці (ДТРК) зобов'язані подавати замовнику (Держкомтелерадіо) щоквартальні та різні звіти про хід виконання державного замовлення, в Держкомтелерадіо

відсутні **квартальні звіти ДТРК про хід виконання замовлення для державних потреб у 2014 році та протягом I кварталу 2015 року.** До того ж Держкомтелерадіо не розроблена та не затверджена форма квартальних звітів. Лише на вимогу працівників Рахункової палати звіти за I квартал 2015 року були надіслані ДТРК до Держкомтелерадіо.

Відповідно до звітів 27 ДТРК, у **I кварталі 2015 року** доведені Держкомтелерадіо обсяги замовлення на виробництво і трансляцію **телерадіопрограм** для державних виконано на 100 відс., при цьому вироблено та протрансльовано **65905,4** годин телерадіопрограм з них: **телепрограм** в обсязі 42872,6 годин; **радіопрограм** в обсязі 23033,9 годин. Слід зазначити, що інформація щодо використаних ДТРК при цьому бюджетних коштів на виробництво та трансляцію телерадіопрограм в актах виконаних робіт за I квартал поточного року відсутня.

За оперативними даними станом на **01.07.2015** фактично за послуги з трансляції телерадіопрограм Держкомтелерадіо профінансовано ДТРК в сумі 70651,9 тис. грн., з яких ДТРК на погашення кредиторської заборгованості на 01.01.2015 за послуги з трансляції спрямовано **34195,4 тис. грн.** (погашено 85,1 відс. кредиторської заборгованості).

Згідно з пунктом 3.1 державних контрактів на 2014 і 2015 рік здійснення контролю за виконанням держзамовлення за обсягом і змістом наповнення покладений на Держкомтелерадіо. Однак, упродовж 2014 року та I кварталу 2015 року Держкомтелерадіо через відсутність відповідних видатків, не здійснювались виїзні перевірки в ДТРК, відповідно довідки про порушення виконання державного замовлення не складалися.

Аудитом встановлено, що фактично відповідно до журналів трансляції ДТРК окремі передачі, не трансльовалися, тобто тематичний план за окремими передачами не виконувався. Наприклад, **НРКУ** невиконані показники тематичного плану, оскільки передача "**Автомобіль. Дорога. Ми**" замість 18 разів фактично виходила в ефір лише 3 рази; передача "**Громадська хвиля**" – замість 168 разів виходила в ефір – 166, або на 2 рази менше. Житомирською ОДТРК в акті виконаних робіт за 2014 рік завищено обсяги виробництва телепрограми "**Ранок на каналі "Житомир"**" на **99,5 годин** (замість 420,5 годин вказано 520) розрахунково на суму **186,1 тис. грн.** (враховуючи, що вартість виготовлення 1 години телепрограм 1,869 тис.грн.) оскільки, вказана програма у такій кількості годин не була виготовлена та не виходила в ефір, що є порушенням договірних зобов'язань.

Херсонською ОДТРК в 2014 році **неефективно** використано кошти державного бюджету в сумі **30,6 тис.грн.**, оскільки виготовлені та не протрансльовані три телепередачі "**Спортивний тиждень**" з обсягом мовлення 2,3 годин (вартість на підготовку передачі - 2,2 тис. грн.), "**Трибуна депутата**" та "**Телеприймальня**" з обсягом мовлення 29,7 годин (вартість на підготовку телепередачі - 28,4 тис. гривень).

Середня вартість виробництва 1 години телерадіопрограм у паспорті та у звіті про виконання паспорту бюджетної програми КПКВК 1701080 за 2014 рік

загальним фондом перевищує середню вартість 1 години виробництва телерадіопрограм за спеціальним фондом (в 2014 році фактична середня вартість виробництва 1 години телерадіопрограм за загальними фондом становила 1894,2 грн., за спеціальним фондом – 1128,5 грн.), і розрахована шляхом ділення загальної суми фінансування на кількість годин трансляції. Облік витрат на виконання державного замовлення з виробництва та трансляції телерадіопрограм, в розрізі жанрів (видів) телерадіопрограм, їх назв, або видів мовлення, за відсутності таких вимог з боку Держкомтелерадіо, ДТРК не здійснювався.

Таким чином, **формування обсягів виробництва та трансляції телерадіопрограм здійснювалося Держкомтелерадіо у 2014 році та І півріччі 2015 року за відсутності державного замовлення з боку держави і єдиних підходів при визначенні обсягів виробництва і трансляції телерадіопрограм ДТРК.** Крім того, Комітет не володіє інформацією стосовно фактичного виконання тематичних планів ДТРК, оскільки умовами державних контрактів не передбачено подання звітності та здійснення контролю за їх виконанням. Зазначене свідчить про відсутність контролю Держкомтелерадіо за фактичними обсягами виробництва і трансляції телерадіопрограм для державних потреб. Як наслідок, за відсутності державних контрактів використано 4212,8 тис. грн., з порушенням договірних зобов'язань – 186,1 тис. грн., неефективно – 30,6 тис. гривень.

7. АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ, ЩО ВИПЛИВАЮТЬ З ЧЛЕНСТВА УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ МОВНІЙ СПІЛЦІ, ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНОМОВНОЇ ВЕРСІЇ МІЖНАРОДНОГО КАНАЛУ "EURONEWS" ТА ОПЛАТИ ЯПОНСЬКОГО КРЕДИТУ

◀ Однією з основних сфер діяльності Європейської мовної спілки (далі – ЄМС) є система Євробачення (Eurovision Network), яка являє собою систему обміну телепрограм, музичних, спортивних подій і новин серед членів ЄМС та іншими медіа-компаніями. Вагомими складовими Євробачення є обмін новинами та трансляція спортивних програм (подій). Дійсними членами ЄМС з 1996 року є НТКУ та НРКУ.

Сплата членських внесків до ЄМС здійснюється за рахунок і в межах коштів, затверджених Держкомтелерадіо за бюджетною програмою 1701080. При потребі НТКУ та НРКУ у коштах на 2014-2015 роки по розрахунках з ЄМС (членські внески та інші обов'язкові платежі) в сумі 121459,4 тис. грн., затверджено кошторисами зі змінами 54459,3 тис. грн., що складає **44,5 відс. від необхідної суми внесків** (з них за рахунок загального фонду – 3659,1 тис. грн. (НТКУ), спеціального фонду (93,3 відс.) – 50800,2 тис. гривень).

Аудитом встановлено, що розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 98 «Про затвердження переліку бюджетних програм, порядки використання коштів державного бюджету за якими визначаються у 2015 році Кабінетом Міністрів України», бюджетну програму за КПКВК 1701080 включено до Переліку бюджетних програм, які потребують внесення змін до

існуючих порядків використання коштів державного бюджету в частині здійснення НТКУ розрахунків з ЄМС. Проте, зміни до Порядку 539 в частині здійснення НТКУ розрахунків з ЄМС, **не внесені**. Протягом 2014 та I півріччя 2015 року НТКУ та НРКУ сплачено членських внесків та обов'язкових платежів до ЄМС загалом на суму 30633,7 тис. гривень. Оскільки взяті зобов'язання не забезпечені бюджетними призначеннями, кредиторська заборгованість станом на 01.07.2015 в сумі **60536,5 тис. грн.** (у т.ч. до 2013 року – 12,7 тис. грн., за 2013 рік – 8217,0 тис. грн., 2014 рік – 27365,3 тис. грн., 2015 рік (на 01.07.2015) – 24881,8 тис. грн., пеня – 59,7 тис. грн.) за даними бухгалтерського обліку НТКУ і НРКУ не відображена.

Таким чином, **Держкомтелерадіо, як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері телебачення і радіомовлення та головний розпорядник бюджетних коштів, не забезпечив станом на 09.07.2015 внесення змін до Порядку 539 в частині здійснення НТКУ та НРКУ розрахунків з ЄМС, що є наслідком відсутності належного контролю з боку Кабінету Міністрів України на виконанням власних розпоряджень.** Отже, кошти в сумі 30, 6 млн. грн., що були спрямовані НТКУ і НРКУ у 2014 році та I півріччі 2015 року на оплату членських внесків та обов'язкових платежів до ЄМС, використані за відсутності відповідного порядку. **Забезпечення потреби у коштах на здійснення розрахунків з ЄМС у розмірі менше, ніж 50 відс. від необхідної потреби, призвело до заборгованості в сумі понад 60,0 млн. грн., чим створено ризики виключення НТКУ та НРКУ з ЄМС шляхом позбавлення статусу члена цієї міжнародної організації та негативно впливає на міжнародний імідж України.**

◀ НТКУ з метою виконання своїх статутних завдань, до яких відноситься входження України у світовий інформаційний простір, та на виконання доручення Президента України від 26.07.2005 №1-1/772 про здійснення заходів щодо набуття нею статусу акціонера міжнародного каналу "EuroNews" і посилення присутності України в європейському та світовому інформаційних просторах, у вересні 2005 року укладено угоду від 08.09.2005 № 602-25 "Зобов'язання підписання на приріст капіталу" з Товариством-видавцем "EuroNews" (Societe Editrice de La Chaine Europeenne Multilingue d'Informations "EuroNews" (SECEMIE SA) і придбано 2590 (1 відс.) акцій цього товариства.

З метою створення україномовного каналу "EuroNews", відповідно до підписаного Віце-прем'єр-міністром України Б.Колесніковим з генеральним директором Виконавчої ради EuroNews Майклом Пітерсом Меморандуму, між НТКУ та акціонерним товариством "EuroNews" 21.10.2010 укладено ліцензійну угоду (термін дії до 24.08.2016) щодо виробництва і трансляції, україномовної версії телеканалу "EuroNews", мовлення на якому здійснювалося з 24.08.2011 до 19.03.2015, тобто менше чотирьох років.

За зволіканням НТКУ, проект вказаної угоди наданий до Держкомтелерадіо лише 21.10.2010 (лист 02-19№8-/2446), внаслідок чого правову оцінку проекту угоди на створення україномовного каналу "EuroNews, як це

передбачено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.10.2010 № 1988 не проведено. За інформацією Держкомтелерадіо, оскільки 21 жовтня 2010 року договір на створення україномовного каналу "EuroNews" було підписано, проведення правової оцінки його проекту **визнано недоцільним**.

За умовами укладених угод, НТКУ зобов'язалась щороку сплачувати ліцензійний внесок, розрахований за формулою, встановленою Угодою. За запуск цього проекту було сплачено з державного бюджету 5,5 млн. євро, подальші внески НТКУ склали близько 7 млн. євро на рік. Крім цього, НТКУ повинна щороку сплачувати членський внесок акціонера в сумі близько 100 тис. євро. **Загалом НТКУ у 2006-2013 роках за рахунок коштів загального та спеціального фондів державного бюджету перераховано АТОВ "EuroNews" 171 672,9 тис. гривень.**

Оскільки взяті зобов'язання у 2012-2015 роках не були забезпечені бюджетними призначеннями (при потребі на 2014-2015 роки в сумі 401,5 млн. грн. кошти з державного бюджету не виділялися), заборгованість НТКУ перед зарубіжним партнером за несплачені у 2013-2014 роках ліцензійні та щорічні членські внески, комісію банку за купівлю та переказ ВКВ **загалом на суму 251595,8 тис. грн.**, за даними бухгалтерського обліку НТКУ не відображено.

На виконання листа Мінфіну від 04.07.2014 № 31-04110-09-5/17094, Держкомтелерадіо видано наказ від 11.07.2014 № 91 «Щодо формування показників проекту державного бюджету на 2015 рік та проекту прогнозу державного бюджету на 2016-2017 роки», пунктом 3.2 якого зобов'язано НТКУ вжити заходів щодо продажу ліцензії на мовлення міжнародного телевізійного каналу «EuroNews» та акцій компанії SECEMIE. **Проте наказ Держкомтелерадіо через ситуацію в країні, що сталася, НТКУ не виконано.** Акцій компанії SECEMIE у кількості 2590 шт. на придбання яких у 2006 році з державного бюджету виділено 1236,7 тис. грн. станом на 01.07.2015 знаходяться в НТКУ і за даними бухгалтерського обліку відображені як нематеріальні активи.

Зважаючи на вищезазначені обставини та позицію Уряду України, НТКУ повідомила АТОВ "EuroNews" (лист від 23.02.2015 № 8-01-15/302) про припинення виконання НТКУ своїх зобов'язань за Угодою у зв'язку із настанням форс-мажорних обставин – подій, що не залежать від волі НТКУ та які суттєво перешкоджають виконанню НТКУ зобов'язань за такою Угодою (проведення антитерористичної операції і збільшенням видатків на потреби армії). У відповідь, АТОВ "EuroNews" листом від 02.03.2015 повідомило про **негайне розірвання Угоди та подальше звільнення НТКУ від зобов'язань за нею.**

Рішенням Національної ради від 19.03.2015 № 397, ліцензію серії НР № 1515-м від 04.11.2011, строком дії з 04.11.2011 по 04.11.2021 **на супутникове телебачення каналу «EuroNews», анульовано.**

Аудитом встановлено, що у березні 2015 року, АТОВ "EuroNews" звернулося до Господарського суду м. Києва з позовною заявою про стягнення з НТКУ заборгованості за Угодою від 21.10.2010 у розмірі **10 591,2 тис. євро** (справа № 910/12143/15). В свою чергу, НТКУ 26.05.2015 подала до

Генеральної прокуратури України заяву про вчинення кримінального правопорушення з метою проведення перевірки щодо законності дій посадових осіб НТКУ під час укладання Угоди від 21.10.2010 та з метою залучення Генеральної прокуратури України до справи № 910/12143/15 на стороні НТКУ. Крім того, 29.05.2015 у встановленому чинним законодавством порядку НТКУ було подано зустрічний позов у справі № 910/12143/15 про визнання Угоди від 21.10.2010 щодо виробництва і трансляції україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews" недійсною. Дата розгляду справи ще не визначена.

Таким чином, підписання колишнім генеральним директором НТКУ Бенкендорфом Є.А. ліцензійної угоди без проведення Держкомтелерадіо її правової оцінки, як це передбачено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.10.2010 №1988, призвело до набуття чинності збиткової для НТКУ угоди щодо виробництва і трансляції україномовної версії телеканалу "EuroNews", і є наслідком відсутності належної координації з боку Кабінету Міністрів України за діяльністю як Держкомтелерадіо, так і НТКУ. У результаті заборгованість за несплачені НТКУ у 2013-2014 роках ліцензійні та щорічні членські внески складає 251 595,8 тис. грн., і за даними бухгалтеру не відображена, оскільки бюджетні зобов'язання не були забезпечені бюджетними призначеннями. Крім того, у разі прийняття рішення щодо задоволення позовних вимог АТОВ "EuroNews" за рахунок коштів від власної господарської діяльності НТКУ, створено ризики, які можуть призвести до банкрутства новоствореної ПАТ "НСТУ", у разі її утворення шляхом реорганізації НТКУ, як правонаступника усіх прав і обов'язків НТКУ.

◀ Для придбання НТКУ японського телевізійного обладнання за рахунок залученого у 1995 році державою японського кредиту, ще у жовтні 1996 року укладено тристоронню кредитну угоду від 16.10.1996 за №18/06-134 між Мінфіном, НТКУ та Укресімбанком (далі – кредитна угода №18/06) на загальну суму 1 141 413 330 японських єн.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.08.1996 № 539 (до змін, внесених постановою Уряду від 05.11.2014 № 597), погашення та обслуговування кредиту передбачалося за рахунок як власних надходжень НТКУ (самоокупна частина кредиту), так і за рахунок коштів, що повинні передбачатися у державному бюджеті в частині щорічного фінансування підприємств і організацій Держкомтелерадіо (бюджетна частина кредиту). За інформацією НТКУ, фінансові зобов'язання, які були взяті НТКУ за кредитною угодою, виконані ще у 2012 році, погашення заборгованості за бюджетною частиною є обов'язком Мінфіну. З 2008 року триває судовий процес за позовом заступника прокурора в інтересах держави в особі ДПІ Шевченківського району м. Києва та Мінфіну до НТКУ, за яким позивачі вимагали стягнути з НТКУ бюджетну частину кредиту та пеню за весь час прострочки (більше 10 років). Рішенням Господарського суду м. Києва від 08.11.2011, що залишене без змін апеляційною та касаційною інстанцією, позовні вимоги задоволені

повністю та прийнято рішення стягнути з НТКУ 67 535 012 японських єн заборгованості за бюджетною частиною кредиту та штрафні санкції та пені.

Станом на 01.07.2015 розрахунки за кредитною угодою НТКУ не проводилися, **кредиторська заборгованість НТКУ за японським кредитом складає 21792,7 тис. гривень** (67 535 012 японських єн або 5142,0 тис. грн. та пені на загальну суму - 16650,7 тис. гривень), і за даними бухгалтерського обліку не відображені.

З метою врегулювання вказаної ситуації Держкомтелерадіо звернувся до Мінфіну (лист від 07.02.2014 №553/23/6) та до віце-прем'єр-міністра України Сича О.М. (лист від 01.07.2014 №2748/8/6) щодо можливості списання пені за кредитною угодою №18/06 та врахування в бюджеті додаткової потреби для погашення вказаної заборгованості. Проте відповіді не отримано. Натомість розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.08.1996 № 539 з урахуванням змін, внесених постановою Уряду від 05.11.2014 № 597, доручено Держкомтелерадіо разом з НТКУ забезпечити погашення протягом 2014 - 2016 років решти суми наданого Японією кредиту, відповідних відсотків і комісій та нарахованих штрафних санкцій за рахунок надходжень від власної господарської діяльності телекомпанії.

Станом на 09.07.2015 розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.1996 № 539 з урахуванням змін і доповнень, внесених постановою Уряду від 05.11.2014 № 597 Держкомтелерадіо разом з НТКУ не виконано, що свідчить про невжиття як Держкомтелерадіо, так і НТКУ дієвих заходів щодо погашення решти суми наданого Японією кредиту, відповідних відсотків і комісій та нарахованих штрафних санкцій загалом на суму понад 21 млн. гривень.

8. ВИКОНАННЯ ДЕРЖКОМТЕЛЕРАДІО ФУНКЦІЙ ЗІ СТВОРЕННЯ СУСПІЛЬНОГО ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Статтею 15 Закону 3759, яка діяла до 10.04.2015 визначалось, що порядок створення, статус, діяльність, порядок формування керівних та наглядових органів Суспільного телебачення і радіомовлення України визначаються Законом України від 08.07.1997 № 485 "Про систему Суспільного телебачення і радіомовлення України" (далі – Закон 485).

Суспільне телерадіомовлення, згідно із статтею 1 Закону 485, це телерадіоорганізація зі статусом єдиної загальнонаціональної неподільної і неприбуткової системи масової комунікації, яка є об'єктом права власності Українського народу і діє згідно з єдиною програмною концепцією.

Сприяння створенню системи Суспільного телебачення і радіомовлення, відповідно до Плану діяльності Держкомтелерадіо на 2014 - 2016 роки, затвердженого наказом Держкомтелерадіо від 20.12.2013 № 261, **віднесено до основних завдань у сфері телебачення і радіомовлення.**

З 15.05.2014 набрав чинності Закон України від 17.04.2014 № 1227 "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України" (далі – Закон 1227), яким було визначено правові основи діяльності Суспільного телебачення і

радіомовлення України, засади діяльності Національної суспільної телерадіокомпанії України (далі – НСТУ). Проте, Закон 1227 у редакції від 17.04.2014 містив ряд прогалин та певних невідповідностей світовій практиці функціонування та розвитку суспільного телебачення і радіомовлення. Зокрема, **до 10.04.2015 існували неузгодженості між Законом 1227 та Законом 3759 в частині діяльності НТКУ та НРКУ, правові засади діяльності яких визначено статтею 14 Закону 3759.** Крім того, до 10.04.2015 Закон 3759 містив відсилки до Закону 485, який втратив чинність, у зв'язку із набранням чинності Законом 1227. Поряд з невизначеністю в Законі 1227 організаційно-правової форми ТРО, відсутні положення про наявність регіональних телевізійних і радіоканалів та інше.

До 10.04.2015¹⁷ статтею 1 Закону 1227 передбачалось, що для забезпечення поступового та послідовного становлення Суспільного телебачення і радіомовлення України Кабінетом Міністрів України утворюється на базі НТКУ, НРКУ, ДТРК "Всесвітня служба "Українське телебачення і радіомовлення", ДТРК "Культура", ОДТРК, ДТРК "Крим", Київської та Севастопольської РДТРК, Української студії телевізійних фільмів "Укртелефільм", що реорганізуються, юридична особа публічного права "Національна суспільна телерадіокомпанія України" (далі - НСТУ).

Статут НСТУ затверджується Кабінетом Міністрів України. Зміни до нього вносяться Кабінетом Міністрів України за поданням Наглядової ради НСТУ (ст. 6 Закону 1227).

Крім того, **до 10.04.2015, згідно із статтею 14 Закону 1227, фінансування НСТУ передбачалася здійснювати протягом чотирьох років за рахунок коштів державного бюджету.** При цьому, розмір бюджетного фінансування НСТУ визначається законом України про Державний бюджет України на відповідний рік. Одночасно, пунктом 4 розділу IV "Прикінцеві та перехідні положення" Закону 1227 Кабінету Міністрів України доручено у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом, зокрема, здійснити заходи, пов'язані із створенням НСТУ, в порядку, визначеному цим Законом.

Як вбачається із аналізу законодавства, всупереч вимогам Закону 1227 (ст. 1, п. 4 р. IV), Кабінетом Міністрів України замість прийняття рішення щодо реорганізації чітко визначених статтею 1 цього Закону юридичних осіб, на базі яких передбачено утворення юридичної особи публічного права "НСТУ", прийнято рішення (постанова Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 693)¹⁸ утворити публічне акціонерне товариство "НСТУ" шляхом формування її статутного капіталу на базі майна юридичних осіб, які ліквідуються, перелік яких Урядом України безпідставно змінено.

¹⁷ До змін, внесених згідно із Законом України від 19.03.2015 № 271

¹⁸ Чинне з 10.12.2014

Так, **постановою Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 693** (далі – Постанова 693) прийнято рішення утворити публічне акціонерне товариство "НСТУ" (далі – товариство), 100 відсотків акцій якого належить державі (п. 1).

Згідно із пунктом 2 Постанови 693 статутний капітал товариства формується за рахунок майна НТКУ, НРКУ, ДТРК "Всесвітня служба "УТР", ДТРК "Культура", ОДТРК, ДТРК "Крим", ДО Київської та Севастопольської РДТРК, Криворізька РДТРК "Криворіжжя", "Новгород-Сіверської РДТРК "Сіверська" та Української студії телевізійних фільмів "Укртелефільм", які ліквідуються. Повноваження з управління корпоративними правами держави стосовно товариства здійснює Держкомтелерадіо.

З 10.04.2015 набрав чинності Закон України від 19.03.2015 № 271 "Про внесення змін до деяких законів України щодо Суспільного телебачення і радіомовлення України", яким внесено зміни до законів України "Про приватизацію державного майна", "Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації", "Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення", "Про телебачення і радіомовлення", "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України" в частині визначення механізму створення НСТУ, його організаційно-правової форми, джерел фінансування, умов оплати праці працівників, захисту майнових прав НСТУ та інтересів трудового колективу, удосконалення діяльності органів управління, порядку формування і засад діяльності наглядової та редакційної рад тощо.

Найбільш суттєві зміни вказаним Законом внесено до Закону 3759 та Закону 1227. Крім того, **врегульовано невідповідність вимог постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 693 "Про утворення публічного акціонерного товариства "НСТУ" вимогам Закону 1227 в частині організаційно-правової форми утворення НСТУ. Проте, в частині порядку формування статутного капіталу цього товариства вказане рішення Уряду потребує приведення у відповідність до вимог Закону 1227 (із змінами від 19.03.2015 № 271).**

Довідково. Статтею 1 Закону 1227 передбачено створення суспільного телебачення шляхом реорганізації ДТРК та приєднання їх до НТКУ, а пунктом 2 Постанови 693 передбачено формування статутного капіталу за рахунок майна ДТРК, що ліквідуються.

Під час аудиту встановлено, що розробка і запровадження системи суспільного мовлення (далі – СМ) є частиною порядку денного щодо імплементації Угоди про Асоціацію України з ЄС. Початок діяльності СМ є також зобов'язанням чинної української влади за Коаліційною угодою.

Таким чином, **СМ в Україні створюється у формі публічного акціонерного товариства "НСТУ", 100 відс. акцій якого належить державі.** Також передбачено, що **НСТУ здійснює мовлення: не менш ніж на двох загальнонаціональних каналах мовлення багатоканальної ефірної мережі; на регіональних каналах мовлення багатоканальної ефірної телемережі; не менш ніж на трьох загальнонаціональних ефірних радіоканалах.** Статут НСТУ має містити гарантії незалежності суспільного мовника, які

передбачають заборону на втручання акціонера та інших суб'єктів владних повноважень в його редакційну політику. Нагляд за діяльністю НСТУ здійснює Наглядова рада: дев'ять представників від громадських об'єднань і по одному – від фракцій і груп Верховної Ради. Представників від громадських організацій буде завжди на одного більше, ніж від фракцій і груп.

Відповідно до частини третьої статті 14 Закону 1227 у редакції від 19.03.2015 № 271, держава забезпечує належне фінансування НСТУ, яке передбачається окремим рядком у Державному бюджету України та становить не менше 0,2 відсотка видатків загального фонду Державного бюджету України за попередній рік.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 № 567 "Деякі питання утворення публічного акціонерного товариства "НСТУ", Держкомтелерадіо визначено органом, що здійснює функції з управління майном НТКУ. Крім того, вказаною постановою утворено комісію з реорганізації юридичних осіб, визначених у статті 1 Закону 1227. Головою зазначеної комісії призначено Голову Держкомтелерадіо Наливайка О. І. доручивши йому: затвердити персональний склад комісії, забезпечити здійснення заходів, пов'язаних із реорганізацією юридичних осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту постанови та **поінформувати до 01.10.2015 Кабінет Міністрів України про результати проведеної роботи.**

Відповідно до пункту 5.5 Плану дій для України на 2015-2017 роки, ухваленого Комітетом Міністрів Ради Європи 21.01.2015 **ключовим пріоритетом діяльності Ради Європи** залишається допомога у створенні повноцінного суспільного мовника відповідно до нового законодавства (Закон 1227). Україні і надалі надаватиметься підтримка для здійснення необхідних законодавчих заходів для гарантування плюралізму ЗМІ під час виборчих кампаній. **Метою** Плану дій для України на 2015-2017 роки – є підтримка України у виконанні статутних і специфічних зобов'язань як держави – члена Європи та сприяння у вирішенні фундаментальних питань у сфері прав людини та верховенства права в Україні.

Тобто, статут ПАТ "НСТУ", організаційна структура та штат, технічна інфраструктура, програмна концепція каналів мовлення, механізм фінансування станом на 09.07.2015 не розроблені, і є наслідком не визначення Кабінетом Міністрів України до 05.08.2015 конкретних термінів виконання вказаних заходів чим створено ризики невиконання Держкомтелерадіо покладених на нього завдань щодо реорганізації ДТРК в публічне акціонерне товариства "НСТУ".

ВИСНОВКИ

1. Державний комітет телебачення і радіомовлення (далі – Держкомтелерадіо) не забезпечив ефективного використання коштів державного бюджету, що виділялися на виробництво і трансляцію телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії

міжнародного каналу "EuroNews". Управлінські рішення Держкомтелерадіо щодо формування та реалізації державної політики у сфері телебачення і радіомовлення здебільшого були неефективними, оскільки не забезпечували належної координації і регулювання діяльності у цій сфері та не сприяли економному використанню бюджетних коштів.

Загалом на виробництво і трансляцію телерадіопрограм Держкомтелерадіо з порушенням бюджетного законодавства заплановано 457914,0 тис. грн., використано з порушенням чинного законодавства 15921,3 тис. грн., неефективно – 4088,8 тис. гривень. Крім того, неефективне використання коштів минулих років (1993-2007 рр.) становить 741,5 тис. грн., неефективне управління коштами – 15192,0 тис. гривень. Національна телекомпанія України (далі – НТКУ) у минулих роках неефективно використала 9192,5 тис. грн., збитків державі нанесено на 67,1 тис. грн., недоотримано доходів, за розрахунками, на 270,0 тис. гривень. При цьому незареєстровані фінансові зобов'язання НТКУ становлять 333925,0 тис. грн., є ризик банкрутства новоствореного публічного акціонерного товариства "Національна суспільна телерадіокомпанія України (далі - ПАТ "НСТУ") у разі його утворення шляхом реорганізації НТКУ оскільки товариство буде правонаступником усіх прав і обов'язків НТКУ.

2. Формування обсягів виробництва і трансляції телерадіопрограм здійснювалося Держкомтелерадіо у 2014 році та I півріччі 2015 року за відсутності державного замовлення і єдиних підходів до визначення обсягів виробництва і трансляції телерадіопрограм. На цю мету Держкомтелерадіо у 2014 році - I півріччі 2015 року спрямовано 1,2 млрд. гривень. Крім того, фінансування державних телерадіокомпаній (далі – ДТРК) здійснювалося не на виконання державного замовлення, а виходячи з потреби на утримання телерадіокомпаній, що не сприяло їх зацікавленості у створенні якісного та конкурентоспроможного на інформаційному ринку теле- і радіопродукту, не стимулювало до економії бюджетних коштів та активної діяльності із забезпечення надання платних послуг і збільшення власних доходів.

3. Законодавство України на сьогодні не в повному обсязі врегульовує діяльність у сфері телебачення і радіомовлення. Понад рік нормативно-правові акти (зокрема, Порядок формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.02.1996 № 266; Положення про державне замовлення на виробництво і розповсюдження теле- та радіопрограм, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 13.07.2004 № 918; норми пункту 4 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для трансляції телерадіопрограм, вироблених для державних потреб, збирання, оброблення та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, створення та функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2012 № 539) у частині використання бюджетних коштів у межах державного замовлення Кабінетом Міністрів України не

приведено у відповідність із вимогами Закону України від 10.04.2014 № 1197 "Про здійснення державних закупівель".

Відповідно до пункту 11 статті 87 Бюджетного кодексу до видатків, що здійснюються з Державного бюджету України належать видатки на програми підтримки національних і державних телерадіокомпаній, суспільного телебачення і радіомовлення, преси, книговидання, державних інформаційних агентств. Однак за понад як 15 років державна програма підтримки національних і державних телерадіокомпаній відсутня, що свідчить про використання Держкомтелерадіо коштів державного бюджету з недотриманням вимог Бюджетного кодексу і є результатом бездіяльності Міністерства фінансів України, який є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації, зокрема, державної та бюджетної політики.

4. У зв'язку з неналежним виконанням Держкомтелерадіо функцій головного органу в системі центральних органів виконавчої влади щодо формування та реалізації державної політики у сфері телебачення і радіомовлення та недостатнім контролем з боку Кабінету Міністрів України статуту НТКУ та Національної радіокомпанії України (далі – НРКУ) за понад як 9 років законами України так і не були затверджені. Крім того, більше ніж 5 місяців (з грудня по травень 2015 року) діяльність НТКУ та НРКУ була нерегульована, оскільки вони діяли за відсутності затверджених в установленому порядку статутів.

5. У порушення вимог статті 13 Закону України "Про телебачення і радіомовлення" майже 10 років, незважаючи на зауваження Рахункової палати, не змінюється організаційно-правовий статус ДТРК, які залишаються бюджетними установами і утримуються за рахунок коштів державного бюджету. Затверджене ДТРК фінансування фактично є "бюджетом проїдання", оскільки розвиток цих телерадіокомпаній не відбувається, а більш як 70 відс. коштів загального фонду за КПКВК 1701080 спрямовуються на утримання штатної чисельності працівників. Як наслідок, матеріально-технічна база ДТРК застаріла і не відповідає вимогам сучасності.

6. Через неефективну діяльність Держкомтелерадіо з виконання покладених повноважень, а також обмеженість бюджетних коштів, що виділяються на капітальні видатки, не забезпечується розвиток технічних можливостей обласних державних телерадіокомпаній (далі – ОДТРК), що негативно впливає як на якість, так і на обсяги виробництва телерадіопрограм, а отже, не здійснюється належного виконання заходів з розширення інформаційної сфери та підвищення її функціональних можливостей.

7. Оскільки Держкомтелерадіо належним чином не координувало дії НТКУ в частині виконання функцій зі створення Суспільного телебачення і радіомовлення, статут ПАТ "НСТУ", його організаційна структура і штат, технічна інфраструктура, програмна концепція каналів мовлення, механізм фінансування на дату проведення аудиту не розроблені. Отже, існує ризик

невиконання покладених на Держкомтелерадіо завдань з реорганізації ДТРК у ПАТ "НСТУ".

8. Через відсутність необхідних капітальних видатків для завершення розпочатого ще у 1993-2007 роках будівництв апаратно-студійного комплексу НТКУ та приміщення телерадіокомплексу Херсонської ОДТРК, більш як 8 і 20 років відповідно не проводилися будівельні роботи на цих об'єктах. У результаті їх визнано зруйнованими, що свідчить про неефективне та нерезультативне використання 9934,0 тис. грн., які були виділені з державного бюджету на будівництво у 1993-2007 роках.

9. За відсутності належного контролю з боку Держкомтелерадіо за виконанням власних наказів, у порушення пункту 1 наказу від 28.11.2014 № 172 "Про заходи стабілізації соціально-економічної ситуації у Донецькій та Луганській областях", відповідно до якого з 02.12.2014 припинено виробничу та фінансово-господарську діяльність державних підприємств, установ і організацій, зокрема Донецької та Луганської ОДТРК, що належить до сфери управління Держкомтелерадіо і розташовані в зоні проведення антитерористичної операції, станом на 01.07.2015 Держкомтелерадіо цим ОДТРК спрямовано 9684,1 тис. грн., з яких фактично використано 3909,6 тис. грн., або 40,4 відс. від профінансованих. Крім того, Держкомтелерадіо після захоплення Донецької та Луганської ОДТРК (після 27.04.2014) відкрито асигнувань загалом на суму 2085,2 тис. грн., які були використані ОДТРК, що свідчить про неекономне і неефективне використання коштів державного бюджету.

10. Загальна сума завданих державі збитків у зв'язку із "націоналізацією" державного майна українських ДТРК, розміщених на тимчасово окупованій території АР Крим і на території проведення антитерористичної операції, за первинною вартістю становить 37457,3 тис. грн. і не відповідає справедливій вартості державного майна українських ДТРК.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту.

2. Рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Державному комітету телебачення і радіомовлення України на виробництво та трансляцію телерадіопрограм для державних потреб, функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews", направити до Кабінету Міністрів України та рекомендувати вжити заходів щодо:

- приведення Закону України "Про телебачення і радіомовлення" у відповідність із вимогами Закону України "Про здійснення державних закупівель";

- приведення у відповідність із вимогами статті 87 Бюджетного кодексу України планування видатків за бюджетною програмою "Виробництво та трансляція телерадіопрограм для державних потреб, збирання, обробка та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, створення та

функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews" (КПКВК 1701080).

- приведення постанови Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 693 "Про утворення публічного акціонерного товариства "НСТУ" в частині порядку формування статутного капіталу ПАТ "НСТУ" у відповідність із вимогами Закону України "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України" (із змінами від 19.03.2015 № 271);

- погашення фінансових зобов'язань НТКУ в сумі понад 330,0 млн. грн. з метою уникнення банкрутства новоствореного ПАТ "НСТУ" у разі його утворення шляхом реорганізації НТКУ.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт направити Державному комітету телебачення і радіомовлення України та запропонувати:

- вжити заходів щодо безумовного дотримання законодавства у частині використання коштів державного бюджету, усунення виявлених порушень і запобігання їм надалі, а також притягнення до відповідальності посадових осіб, що їх допустили;

- запровадити дієвий контроль за дотриманням нормативно-правових і законодавчих актів України при плануванні та використанні коштів Державного бюджету України у підпорядкованій Держкомтелерадіо галузі;

- враховуючи факт відновлення роботи Донецької та Луганської ОДТРК з 05.05.2015 та з 01.04.2015 відповідно, розглянути доцільність дії наказу Держкомтелерадіо від 28.11.2014 № 172, яким передбачено припинення виробничої і фінансово-господарської діяльності цих ОДТРК;

- внести зміни до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для трансляції телерадіопрограм, вироблених для державних потреб, збирання, оброблення та розповсюдження офіційної інформаційної продукції, створення та функціонування україномовної версії міжнародного каналу "EuroNews", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2012 № 539, у частині здійснення НТКУ та НРКУ розрахунків з ЄМС.

Член Рахункової палати

Л.В. Вітківська

